Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi ● Rok wydania IV ● 16 - 22 sierpnia 1993 r. ● nr 33 (67)

ŚWIĘTO NIEZALEŻNOŚCI

27 lipca Białoruś po raz trzeci uroczyście obchodziła Dzień Niezależności. 24 lipca w Mińsku odbyła się uroczysta akademia, zorganizowana przez Prezydium Rady Najwyższej RB, Radę Ministrów RB oraz Komitet Wykonawczy Rady Miejskiej w Mińsku, na której krótkie przemówienie wygłosił Premier Wiaczesław Kiebicz. Mówca m. in. podkreślił, że Rebublika stała się pełnoprawnym subjektem stosunków międzynarodowych, udowodniła swą zdolność do efektywnej i obopólnie korzystnej współpracy z wieloma krajami. Białoruś uznało ponad 100 krajów świata, z większością z nich nawiązano stosunki dyplomatyczne. "Niezależność, o której marzyli wszyscy i marzymy nadal - jest sprawą ogromnie skomplikowaną. Wymaga ona konsolidacji wszystkich narodów, zamieszkujących od wieków naszą Ojczyznę".

Wieńce i kwiaty od władz centralnych i licznych organizacji społecznych złożono u stóp pomnika na placu Zwycięstwa w Mińsku, na Kurhanie Sławy, w Kuropatach, Chatyni.

Uroczystości świąteczne odbyły się na terenie całej Republiki. Wiązankami kwiatów i wieńcami, złożonymi przy pomnikach i tablicach pamiątkowych, uczczono pamięć o wybitnych osobistościach, których działalnośc była związana z Białorusią. Odbyły się liczne festyny ludowe, festywale, imprezy sportowe i koncerty.

W placówkach dyplomatycznych Republiki za granicą odbyły się uroczyste przyjęcia.

GORĄCO MIŁUJEMY NASZ KRAJ

W dniach 16-30 czerwca przebywała w Polsce grupa 40 dzieci z rejonu Postawskiego.

Dzieci mieszkały u rodzin w Bielsku Podlaskim, Księżynie oraz parafian z kościoła p/w św. Stanisława w Białymstoku.

W Bielsku Podlaskim przebywał chór z parafii w Postawach. W czasie pobytu chóru występowaliśmy z pieśniami patriotycznymi i religijnymi, na terenie miasta oraz w sąsiednich miejscowościach. Gościliśmy u mieszkańców z parafii Narodzenia NMP, w Chojnowie, oraz koncertowaliśmy na otwarciu domu rekolekcyjnego Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Somułkach. Spotkaliśmy się tam z biskupem Janem Hrapkiem z Drohiczyna. Występowaliśmy też podczas uroczystości ku czci poległych żołnierzy polskich. Wszystkie nasze występy spotykały się z gorącym przyjęciem; nieraz naszym pieśniom towarzyszyły łzy wzruszenia.

Dziecięcy chór z Postaw

Na koniec pobytu otrzymaliśmy od opiekunów i Pana burmistrza Kazimierza Leszczyńskiego prezenty, zaśpiewaliśmy "Rotę" i "Polskie kwiaty". Pieśni te były śpiewane przez nas na wszystkich koncertach. Gdy odjeżdżaliśmy żegnały nas łzy opiekunów i zapewnienia, że na przyszły rok będziemy znów tam zaproszeni. My również postaramy się, aby na nasz następny przyjazd mieć bogatszy program artystyczny.

Gorąco wszystkim dziękujemy!
Wielbimy cały polski kraj!

Kierownik muzyczny
Czesława Pietkiewicz

JAK ZADECYDUJE WŁADZA

Od 1990 roku Polacy na Białorusi ubiegają się o utworzenie Centrum Kultury Polskiej w Grodnie.

W pełni zrozumiałą jest inicjatywa stworzenia podobnej instytucji, ze względu na ogromne znaczenie, jakie może odegrać w sprawie odrodzenia narodowego, zwłaszcza w mieście tak bogatym w polskie tradycje kulturowe.

Wypadałoby spodziewać się zaangażowania w to państwa białoruskiego, aczkolwiek służyłoby to szlachetnym celom oświaty i wychowania, zarówno dawałoby przykład realizacji demokratycznych intencji polityki narodowościowej.

Niestety decyzją rządu, budowa Centrum nie została wciągnięta na listę obiektów finansowanych z budżetu państwa. Liczne zaś apele dotyczące tego listu, w tym uchwalone przez delegatów II Zjazdu Polaków, pozostają bez odpowiedzi.

Ostatnio, kierownictwo ZPB zwróciło sie z propozycją przekazania na ten cel gmachu byłej Komendy Wojskowej przy ul. Orzeszkowej.

W tej chwili budynek ten należy do władz miejskich i od nich należy się spodziewać właściwej decyzji. A mianowicie: czy obiekt, historia którego sięga czasów wielkiego promotora kultury Antoniego Tyzenhauza będzie służyła odrodzeniu tej kultury, czy też zostanie oddany na inny cel.

Cóż, jest to wspaniałą szansą dla władzy Grodna, by wejść do historii kontynuatorami wiekowej tradycji wielokulturowości tego miasta.

Laura Michajlik

PAŃSTWOWY PROGRAM PRYWATYZACJI

Niedawno na Białorusi przyjęto Państwowy Program Prywatyzacji, który przewiduje prywatyzację 2/3 państwowych funduszy zakładowych przedsiębiorstw i organizacji, przy czym część majątku przedsiębiorstw państwowych, który zostanie poddany prywatyzacji, będzie przekazana obywatelom Republiki bezpłatnie.

W pierwszej kolejności przewidywana jest prywatyzacja następujących objektów:

- przedsiębiorstwa handlu detalicznego,

żywienia zbiorowego i usług;

- przedsiębiorstwa przemysłu lekkiego i spożywczego;

- przedsiębiorstwa transportowe (za wyjątkiem transportu pasażerskiego);

- przedsiębiorstwa obróbki drewna, przedsiębiorstwa budowlane i przemysłu materiałów budowlanych;

- przedsiębiorstwa przetwarzające produkty rolne;

- przedsiębiorstwa nierentowne bądź te budowa, których uległa konserwacji lub nie została ukończona w przewidzianym terminie;

- mienie przedsiębiorstw, które uległy likwidacji.

Realizacja Programu będzie się odbywała drogą przekształcenia przedsiębiorstw państwowych w spółki akcyjne, wykupu dzierżawionego mienia przez dzierżawcę, przekształcenia przedsiębiorstw - dzierżawców w otwarte spółki akcyjne, sprzedaż objektów własności państwowej drogą licytacji.

Rada Najwyższa Republiki Białoruś przyjęła Ustawę "O imiennych czekach prywatyzacyjnych Republiki Białoruś". Ustawa reguluje tryb emisji i obiegu imiennych czeków prywatyzacyjnych; ich wykorzystania podczas nieodpłatnej prywatyzacji własności państwowej oraz gwarancje państwa względem właścicieli czeków.

Czeki będą dwóch rodzajów: "Mieszkanie" i "Mienie", i będą wydawane wyłącznie obywatelom Republiki Białoruś odpowiednio do ich limitu (kwoty) w nieodpłatnie przekazywanej własności państwowej. Obywatele RB, zamieszkający stale poza jej granicami (za wyjątkiem osób pełniących obowiązki służbowe, odbywających służbę wojskową, naukę bądź kurację) nie mają prawa do otrzymania czeków.

Limit (kwota), zaliczana na czek "Mieszkanie" jest określany na podstawie Ustawy RB "O prywatyzacji funduszu mieszkaniowego w Republice Białoruś".

Ilość czeków "Mienie", wydawanych obywatelom RB, jest uzależniona od ich stażu pracy i wieku.

Osoby w wieku od 16 do 18 lat otrzymują 20 czeków, od 25 do 30 lat - 30 czeków, od 30 do 35 lat- 40 czeków, powyżej 35 lat - 50 czeków.

Ponadto niektóre kategorie obywateli (inwalidzi i in.) otrzymują dodatkową ilość czeków. Do wymienionej wyżej ilości czeków dodaje się czeki, które otrzymają obywatele w zależności od stażu pracy- jeden czek za jeden pełny kalendarzowy rok pracy.

Obywatele RB mają prawo do sprzedaży czeków, przekazywania ich osobom lub organizacjom upoważnionym, przeliczania na konto specjalistycznych funduszy inwestycyjnych. Czeki można będzie wykorzystać przy nabyciu akcji i udziałów państwowych przedsiębiorstw podlegających prywatyzacji oraz otrzymywać lub przekazywać w spadku.

CZYM DLA MNIE JEST POLSKA

Jestem Polką. Przez 19 lat mieszkałam w rejonie Grodzieńskim i od lat dziecinnych słyszałam polską mowę z ustrodzicdw i znajomych. Bardzo ja lubę i możliwie że kiedykolwiek nauczę się rowniez pisać po polsku. Kocham swój naród i kraj, lecz taki był mój los, że obecnie mieszkam w Połocku, a tutaj rzadko słyszę język polski, chyba że w kościele, który otwarto dwa lata temu.

Zaprenumerowałam "Głos znad Niemna", który mi się bardzo podoba i chcę być jego stałą czytelniczką. Może to jest nostalgia po czasie minionym, a może nadzieja na to, że kiedyś moje dzieci nauczą się pisać i pięknie rozmawiać w języku przodków. Chce się w to wierzyć!

Naszym rodakom w Polsce należy nam, ludziom którzy pozostali na tych ziemiach, więcej pomagać.

Teraz nawet udać się w podróż do Polski jest mi niezmiernie trudno, pomimo że mieszkają tam najdroższe mi osoby - rodzice. Zaproszenie kosztuje drogo. Wygląda na to, że Polska stała się krajem bardziej dostępnym dla wszelkiego rodzaju spekulantów, aniżeli dla osób które tam posiadają najbliższych krewnych.

J. Proskurowa
Połock

Ogłoszenie

Drodzy Państwo

W lipcu b. r. pomiędzy ZPB i PTN z jednej strony, a firmą "EGNI" i Białoruskim Komercyjnym Uniwersytetem Zarządzania (BKUZ) z drugiej została podpisana umowa o założeniu w strukturze organizacyjnej BKUZ wydziału polskiego. Jest to uczelnia prywatna, której właścicielem jest firma "EGNI".

Otwarcie wydziału polskiego nastąpi 1 października 1993 r. W ten sposób zostaną założone podwaliny polskiego szkolnictwa wyższego na Białorusi.

Od roku akademickiego 1993/1994 na wydziale polskim przewidzane są studia na 4 kierunkach: zarządzaniu, prawie, polonistyce i historii. Zajęcia będą prowadzone w języku polskim, białoruskim i rosyjskim.

ZPB i PTN ogłaszają rekrutację na studentów na wydział polski BKUZ na:

1.zarządzanie (zarządzanie firmą handlową, bezpieczeństwo gospodarcze, ekonomia i zarządzanie mędzynarodową działalnościa gospodarczą, marketing).

Kwalifikacja: menedżer-ekonomista, stopień - bakalaur zarządzania lub ekonomii.

2. prawo (prawo prywatne, ochrona prawnicza działalności gospodarczej).

Kwalifikacja prawnik, stopień - bakalaur prawa.

3. polonistyka (nauczyciel języka polskiego i literatury polskiej, sekretarz wspólnego przedsiębiorstwa, ekspert-tłumacz, przewodnik-tłumacz, dziennikarz w zakresie problematyki ekonomicznej).

Kwalifikacja - filolog, stopień bakalaur filologii.

4. historia (nauczyciel historii i politologii).

Kwalifikacja - historyk, stopień - bakalaur historii.

Studia są dzienne, czas trwania 4 lata.

kandydaci na studia składają:

- podanie
- dokument o wykształceniu średnim
- zaświadczenie medyczne (Forma 086U)
- 6 zdjęć 3x4 cm

Preferencję mają absolwenci szkół średnich odznaczone złotym (srebrnym) medalem, absolwenci technikum.

Dokumenty będą przyjmowane do 15 września b.r. Rekrutacji dokonuje się na podstawie testów, konkursu dokumentów ob ukończeniu szkoły średniej lub technikum, oraz rozmowy z kandydatem.

Dokumenty prosimy kierować pod adresem: Grodno 230023, ul. Dzierżynskiego 32, ZPB, sekretariat.

t. 44-63-75

KORESPONDENCJA WŁASNA Z KANADY

Aleksander Piekarski

Autor głównie felietonów popularnonaukowych i obyczajowych, ponadto recenzji wydarzeń, głównie z dziedzin życia kulturalnego.Pisze regularnie do "Magazynu Polonii" w Edmontonie i do dwutygodnika "Przełom" w Toronto, współpracownik "Głosu Polonii" w Winnipegu.

***

"Gazeta" wychodząca w Toronto wydrukowała 25 czerwca br. odezwę pod tytułem Polska Partia "Y". Założyciel PP "Y" p. Stanisław Pawlak nie sięga po fotel prezydencki ograniczając skromnie swe ambicje polityczne do stanowiska Prezesa Rady Ministrów.

W odezwie czytamy między innymi:

"Wałęsa zanim został prezydentem odpisał mi:"Stan, twoje cenne uwagi na pewno wykorzystam."

"Tworzę partie nadziei i Słońca, partię efektywności i samodoskonalenia."

"Jeśli zostałbym premierem, skoncentrowałbym się na rozruszaniu gospodarki w kraju, na kulturze polskiej, szkolnictwie i przedewszystkim przywróceniu ludzi do pracy."

"Jako człowiek z zewnątrz, pozastawiłbym obecnych ministrów na stanowiskach dając im sugestie priorytetów."

"Chcę dać Polakom pracę, dobrą płacę imiłość."

Na końcu odezwy autor podaje swój adres, numer telefonu i fax'u:

Stanisław Pawlak, tel. (416)544-3194, fax 549-4249; adres: P.O.Box 35567, Strath Barton, Hamilton, Ont., L8H 7S4

***

Nie można lekceważyć Stanisława Pawlaka, ponieważ kiedyś lekceważono Stan. Tymińskiego, a facet o mały figiel nie został prezydentem Polski. Nie wiemy jaki odzew wywołała jego odezwa drukowana w "Gazecie" mającej najwyższy nakład wśród pism polonijnych Kanady. Stanisława Pawlak mógł już teraz wywołać zainteresowanie wśród polskich polityków i polityKierów, jego program reform może trafić do mas w charakterze brzytwy dla tonących.

Zastanawiać się zaczynają poważnie socjologowie już teraz nad tym jakie to czynniki w Kanadzie tworzą pożywkę na której mnożą się rekordziści politycznych ambicji? Spójrzmy prawdzie w oczy:

Stanisław Tymiński niby "człowiek z nikąd" trzy lata temu zgłosił swą kandydaturę na prezydenta Polski i o mało co ten zaskakujący skok wzwyż bez tyczki mu się nie udał!

Aleksander Pruszyński- drugi skoczek zabiega o fotel prezydenta Białorusi nie zrażając się brakiem znajomości języka tego kraju i brakiem obywatelstwa.

Stanisław Pawlak- z zawodu elektryk, ma wąsy jak prezydent Wałęsa, posiadający takie samo imię jak Tymiński- Stanisław wchodzi w życie polityczne efektownym skokiem wzwyż bez tyczki na fotel nie sołtysa, burmistrza czy wojewody, tylko premiera. Nie można tu wytknąć panu Pawlakowi braku poparciajakiejkolwiek partii, nie można go lekceważyć jako polityka nieznanego szerszemu ogółowi, bo Pani Hanna Suchocka również była nieznana i bez partyjnego poparcia. W tym przypadku wyraźnie uwypukla się lepszy instykt politycyczny pana S. Pawlaka niż panny H. Suchockiej, króra mimo uniwersyteckiego wykształcenia nie potrafiła założyć własnej partii, bo brakło jej pomysłu na program.

W ostatnich latach byliśmy świadkami kompromitującej serii pomyłek popełnionych przez zawodowych politologów z profesorskimi tytułami. Nikt z nich nie przewidział:

- nagłego upadku komunizmu w Polsce,
- zjednoczenia Niemiec,
- rozpadu Imperium sowieckiego,
- sukcesu Rossa Perota w wyborach prezydenta USA.

Żadnym tajnym służbom wywiadowczym nie udało się rozgryźć prawdziwego wnętrza Leonida Krawczuka. Ten główny ideolog Komunistycznej partii Ukrainy z dnia na dzień przeistoczył się w pierwszego antykomunistę i nacjonalistę. Dlatego właśnie wybrano go prezydentem Ukrainy.

Nikomu nie śniły się rekordy okrucieństwa na ziemiach dawnej Jugosławii, gdzie nie widać końca wojny domowej.

W świetle powyższych doświadczeń nasz pan Stanisław Pawlak jako nowy polityk może sprawić wielką niespodziankę.

Aleksander Piekarski

Eksplozja usług

Jeszcze do niedawna usługi w Polsce kojarzyły się z szewcem, fryzjerem i pralnią chemiczną. W tej gałęzi gospodarki w połowie lat 80 zatrudniono było 17 proc czynnej zawodowo ludności. Ostatnio ma miejsce niebywały wzrost prywatnej przedsiębiorczości w zakresie usług.

W dziedzinach "tradycyjnych" najbardziej widoczna jest eksplozja usług edukacyjnych, medycznych oraz obsługujących biznes i turystykę.

W kraju działa 695 szkół niepaństwowych: prywatnych, społecznych i wyznaniowych, w których pobiera nauki 50 tys. uczniów. Czesne w szkołach niepublicznych wynosi od 1 do 6 mln zł miesięcznie. Działa 18 prywatnych szkół wyższych. Szczególną popularnością cieszą się szkoły i kursy serwujące wiedzę z dziedziny marketingu, reklamy, organizacji, zarządzania, bankowości i in. W modę wchodzą kursy językowe za granicą, oferujące naukę angielskiego w W. Brytanii i USA, japońskiego w Japonii itd.

Jak grzyby po deszczu wyrosły liczne prywatne przychodnie lekarskie i stomatologiczne. Powstają prywatne szpitale. Dzien pobytu w poznańskim "Certusie" kosztuje 1-1,3 mln złotych, operacja wyrostka za pomocą laparoskopii - 2,5 mln zł., bezoperacyjne rozkruszenie kamieni nerkowych - 5,5 mln zł.

Błyskawicznie mnożą się prywatne firmy konsultingowe, które oferują usługi w dziedzinie wycen, analiz ekonomiczno-finansowych, biznes-planów i wniosków kredytowych oraz pomoc w przekształceniach własnościowych.

Odradza się pośrednictwo handlowe oraz usługi reklamowe. Usługi turystyczne świadczy prawie 4,5 tysiąca prywatnych biur podróży. W Warszawie powstała prywatna agencja teatralna, zajmująca się załatwianiem opcji na wystawianie sztuk autorów amerykańskich i brytyjskich.

Rozwija się rynek usług samochodowych. Np. we Wrocławiu za 700 tys. złotych za godzinę można wynająć 8-metrowego linkolna town car, a za 600 tys. zł - cadillaka fleetwood.

Pojawiły się również "egzotyczne" usługi. Np. działają firmy zajmujące się montażem antyradarów, za pomocą których można wykrywać radary policyjne. Popularne są "Radio-Taxi". Oprócz wożenia klientów, taksówkarze gotowi są na życzenie klienta zrobić zakupy z dostawką do domu.

Rozpowszechniły się firmy oferujące "usługi intymne". Np. we Wrocławiu działa ok. 40 agencji i klubów towarzyskich oraz salonów masażu erotycznego.

Ceny za całodobowe usługi bezpruderyjnych dziewcząt wynoszą od 500 tys. za godzinę do 3 mln. za noc. Agencja w Chorzowie dysponuje 17 paniami "dla pań" i dwoma "dla panów".

Usługi mogą także polegać na ułatwianiu życia tam, gdzie prawo je utrudnia: np. opłacalnym biznesem staje się "turystyka aborcyjna", oferująca zabiegi ginekologiczne za granicą.

Według prasy polskiej przygotował J. D.

Rok sybiraka

17 kwietnia 1993 roku w Warszawie ukonstytuował się Komitet Przygotowawczy Roku Sybiraka. Protektorat Honorowyobiął Pan Prezydent Rzeczpospolitej Lech Wałęsa oraz Prymas Polski Ks. Kardynał Józef Glemp

Związek Sybiraków obchodzi jubileusz 65-lecia powstania Związku i 5-lecia reaktywowania go po II-giej wojnie światowej.

Rok Sybiraka rozpoczął się pielgrzymką na Jasną Górę 8 i 9 maja 1993 roku, zakończy go majowa pielgrzymka w roku przyszłym.

Program przewiduje uroczystości upamiętniające wielkie deportacje: 10 lutego i 13 kwietnia 1940roku oraz 20 czerwca 1940 i 1941 roku. Za symboliczną rocznicę wywózek żołnierzy i oficerów Armii Krajowej w latach 1944-1952 przyjęto dzień 11 listopada.

Dniem pamięci wszystkich represjonowanych na Wschodzie jest 17 września 1939 roku, rocznica agresji ZSRR na ziemie polskie. Kwiecień stanowi żałobną rocznicę zbrodni popełnionej w Katyniu.

PAMIĘĆ- ZMARŁYM, ŻYJĄCYM- POJEDNANIE,

Zawiera ona prawdę, że Sybiracy mimo doznanywych krzywd, nie żywią ducha zemsty i odwetu, ale pragną sprawiedliwości i zadośćuczyniena. Celem Roku Sybiraka jest złożenie hołdu poległym i pomordowanym; ale również podjęcie obywatelsko- patriotycznych obecności w nurcie przemian i służba wartościom,które umacniają niepodległość i demokrację odrodzonej Ojczyzny.

BIAŁORUŚ I USA PATRNERAMI

W końcu lipca z oficjalną trzydniową wizytą przebywała w USA delegacja Białorusi z Przewodniczącym Rady Najwyższej Stanisławem Szuszkiewiczem na czele.

Podsumowując wyniki tej wizyty, Stanisław Szuszkiewicz podkreślił, że zasadniczym jest to, że osiągnięto porozumienie o długoterminowej współpracy pomiędzy obu suwerennymi państwami.

-Jechaliśmy za ocean nie jako petenci, lecz jako pełnoprawni partnerzy. Rozumieli to, nie bacząc na różnicę w stanie gospodarki naszych krajów, również i Amerykanie. Żaden z nich, ani prezydent, ani członkowie kongresu, członkowie rządu bądź przedstawiciele kręgów biznesu ani razu w toku prowadzonych rozmów nie próbowali narzucić nam swoje poglądy. Do suwerenności Białorusi wykazano jak największy szacunek.

Spotkała się również ze zrozumieniem i wsparciem polityka zagraniczna Białorusi, jej dążenie do utworzenia w centrum Europy państwa bezjądrowego i neutralnego.

Amerykanów interesowały perspektywy rozwoju stosunków Białorusi z sąsiednimi republikami Wspólnoty. Odpowiedź brzmiała: "Białoruś nie wyobraża swej godnej przyszłości bez Rosji i Ukrainy".

Chęć rozmów z białoruską delegacją wyraziło wielu członków kongresu, ministrowie finansów, obrony, handlu, rolnictwa, przedstawiciele bankowości i biznesu.

W najbliższym czasie w pierwszej kolejnościpowinna być podpisana umowa o ochronie inwestycji. Przedstawiciele międzynarodowych banków, którzy przeznaczyli republice kredyty w wysokości 200 mln dolarów, muszą mieć pewność, że środki te nie będą po prostu przejedzone, lecz wykorzystane na cele przebudowy gospodarki.

22 sierpnia - NMP Królowej

KRÓLOWO NIEBA I ZIEMI

Było to 31 października 1954 r. w Rzymie. Kończył się międzynarodowy kongres maryjny. Po południu przeniesiono łaskami słynący obraz pod nazwą "Zbawienie ludu rzymskiego", do bazyliki św. Piotra. W bazylice papież Pius XII ukoronował obraz i ogłosił nowe święto maryjne: NMP Królowej. Wkładając koronę na głowę Maryi papież mówił: "Jak Ciebie koronujemy naszymi rękami, tak niech raczy nas ukoronować w niebie czcią i chwałą Jezus, Twój Syn."

Śpiewając Litanię ku czci Matki Bożej zwracamy się do niej wiele razy jako do Królowej, która swoją godnością i wybrannictwem przewyższa świętością wszystkich świętych i uczestniczy w ich zadaniach!

To swoje dostojeństwo i wyjątkowe miejsce zawdzięcza Maryja swemu wybraństwu przez Boga.

Jej królewska godność sięga ponad ziemią. Jako jedyna z ludzi została wzięta z ciałem i duszą do nieba i ukoronowana została na Królową nieba i ziemi.

Jej królewskie dzialanie trwa nadal. Szczególnie bliska jest Maryja dla narodu polskiego. Przez usta króla Jana Kazimierza została ogłoszona Królową Polski.

Siostra Mirosława

Pierwszy zakon FRANCISZKANÓW

Życie zakonne w kościele katolickim

Św. Franciszek założył Zakon braci mniejszych w 1209r.

W trosce o dochowanie wierności ideałom Założyciela były podejmowane liczne reformy w ciągu całej historii tego zakonu. W ich wyniku dzieli się on dzisiaj na trzy samodzielne rodziny zakonne, mające odrębnych przełożonych generalnych i własne struktury. Są to: Zakon Braci Mniejszych (franciszkanie , skrót : OFM), Zakon Braci Mniejszych Konwentualnych (franciszkanie konwentualni, skrót: OFM Conv.) i Zakon Braci Mniejszych Kapucynów (kapucyni, skrót: OFM Cap.). Członkowie tych trzech rodzin są w równym stopniu synami św. Franciszka i spadkobiercami jego duchowności.

Założyciel tak określa w Regule cel swojego zakonu: "Reguła życia braci mniejszych polega na zachowywaniu świętej Ewangelii Pana naszego Jezusa Chrystusa przez życie w posłuszeństwie, bez własności i w czystości" (Reg. bull. 1,1; FF 75). Zaleca swym braciom rozwijać działalność apostolską zarówno wśród wierzących w Chrystusa, jak i wśród tych, którzy Go jeszcze nie znają. Ewangelia stanowi podstawę, ostateczną normę i probierz całego życia zakonu.

Rodziny pierwszego zakonu św. Franciszka mają charakter kontemnplacyjno-czynny, to znaczy łączą ściśle życie modlitwy z pracą apostolską. Wprowadzają w życie Ewangelię w braterskiej wspólnocie, w której skład wchodzą na równi z kapłanami także bracia zakonni bez święceń kapłańskich. Wyżsi przełożeni - generał i prowincjałowie - są nazywani "ministrami, czyli sługami. Wszyscy zakonnicy mają zajmować postawę służebną wobec Kościoła i społeczeństwa, z prostotą i pokorą, jak tego uczył św. Franciszek.

Duchowość franciszkańska jest skoncentrowana na osobie Jezusa Chrystusa, ukierunkowana na człowieka, wrażliwa na świat. Odznacza się głęboko dla Bogarodzicy i wiernością Kościołowi. Naśladowcy św.Franciszka pragną ciągle budować Królestawo Boże w sobie samych i innych, naśladując swego Założyciela w jego miłości do Boga, człowieka i całego stworzenia oraz w jego ubóstwie i ewangelicznej prostocie życia. Duchowni synowie św. Franciszka realizują dziś to powołanie, rozwijając działalność misyjną, charytatywną, dydaktyczną, naukową. W apoatolstwie zaś sięgają po najnowsze środki przekazu Ewangelii: prasę, radio, film.

Franciszkowi naśladowcy od wieków obecni są w Europie Środkowej i Wschodniej i odegrali znaczną rolę w jej ewangelizacji. Już w XIII wieku przybyli na Węgry, do Czech, Słowacji, Polski, do słowian południowych i Albanii. W XIV wieku spotykamy ich na Rusi i jeszcze w tym samym stuleciu położyli podwaliny pod chrześcijaństwo na Litwie i Łotwie. Równocześnie w Jerozolimie, gdzie bracia mniejsi do dziś sprawują opiekę nad miejscami świętymi, poniósł męczęństwo chorwacki misjonarz franciszkański, św.Mikołaj Tavelić (+1391). W XV wieku w licznych krajach środkowoeuropejskich działał włoski franciszkanin św.Jan Kapistran (+1456), ceniony za swój wkład w obronę zagrożonej Europy. W krajach pozostających pod jarzmem tureckim synowie, a także córki św. Franciszka przyczynili się do zachowania wiary chrześcijańskiej. Również w miejscach, gdzie nie mogli rozwinąć działalności rodziły się Franciszkańskie powołania. Na przykład bł.Jeremiasz z Wołoszy (+1625) udał się z dzisiejszej Rumunii do Włoch, gdzie został bratem zakonnym u kapucynów. Od XVIII wieku bracia mniejsi wszystkich trzech rodzin obecni są w państwie rosyjskiin, duszpasterzując wśród katolików, którzy się tam znaleźli; nie brak ich wreszcie między zesłańcami na Syberii. Towarzyszyli też emigrantom z Europy Środkowo Wschodniej , udającym się za granicę w poszukiwaniu leprzych warunków życia. W naszym stuleciu, prześladowani przez totalitarne systemy wraz z całym Kościołem, narażając się na utratę wolności i życia , trwali na duszpasterskich placówkach. Jednym spośród wielu, którzy dawali chrześcijańskie świadectwo w obozach - koncentracyjnych i łagrach, był św. Maksymilian Kolbe (+1941), polski franciszkanin konwentualny, misjonarz w Japonii, apostoł prasy katolickiej; oddał on życie za współwięźnia w Oświęcimiu (Auschwitz).

Opr. Siostra Mirosława

NIEKTÓRZY

Czynią dobrze

ciebie nie znając,

czynią dobrze - łaski twej nie szukając,

uznojeni i w grudniu, i w maju.

Każdym słowem

twojej prawdzie bluźnią,

jak olbrzymy

w twojej kując juźni kształt,

co nas przed tobą wyrużni.

Umierają

od grzechów czarni

tak jak my

w troskach i męczarni...

A ty wszystkich nas po śmierci

przygarnij.

Kazimiera Iłłakiewiczówna

Nasilające się bóle

Wysiłki nad przywróceniem katolicyzmu w europejskiej Rosji, nie obyły się bez narastających boleści, mówi Ojciec Tomasz Piasecki, proborszcz parafii Niepokolanego Poczęcia, w Moskwie w 1990 roku , kiedy katolicy ponownie otrzymali prawo do swobodnej publicznej pracy, poszczególni księża dostarczali ludziom duchowej opieki. Ale nie było tak aż do 1991, do umówionego spotkania z Arcybiskupem Tadeuszem Kondrasiewiczem, apost6olskim zarządcą europejskiej Rosji, kiedy to katolicyzm stał się bardziej zorganizowany.

" Przed rokiem 1990 katolicyzm niebył ani słaby ani mocny, ponieważ realistycznie mówiąc kościół nie istniał ", powiedział O. Piasecki.

" Rząd komunistyczny go zniszczył. Zniszczył go całkowicie!"

Zmiany w politycznej strukturze europejskiej Rosji przywróciły potrzebę odnowieniapowiązań z Watykanem. W realizacji tego zamierzenia europejska Rosja ze średnio 60.000 katolikami, w ciągu dwóch lat zwiększyła tę liczbę w sposób znaczący, jak mówi Ojciec Piasecki.

"W każdą sobotę od 20 do 30 osób dorosłych jest chrzonych w wierze katolickiej nasz nowy katechizm jest bardzo aktywny. Większość naszych nawróconych była ateistami.

"Trochę osób przyszło do kościoła charakterze typu podziemnego: kilka starszych kobiet przybyło publicznie, ponieważ czuli, że nie mają nic do stracenia".

Starsze kobiety mogły być zabierane przez KGB, przesłuchiwane przez pięć do sześciu godzin a następnie zwalniane. To mogło się wydarzyć w każdą niedzielę.

W Moskwie, pięć kościołów jest legalnie zarejestrowanych. Trzy z pośród nich to Rzymsko-Katolickie: Św. Ludwika, Św. Piotra - Św. Pawła i Niepokalonego Poczęcia. To niekoniecznie oznacza, że posiadają one fizyczne budynki.

"Msze święte i spowiedzi prowadzone są w językach: polskim, rosyjskim, hiszpańskim i czasami w angielskim. Ale to wszystko prowadzone jest na zewnątrz, ponieważ rząd wykorzystuje budynki kościelne na biura i magazyny niższego poziomu", powiedział Ojcic Piasecki.

Wszystkie kościoły katolickie w Moskwie potrzebują prac rekonstrukcyjnych i bez niebędnych funduszy, odprawianie mszy świętych będzie kontynuowane na zewnątrz.

"W czasie bieżącej wizytyw Rzymie nasz chór wręczył papieżowi zaproszenie na przyjazd do Moskwy, na co on odpowiedział: Gdzie mógłbym spotkać się z ludźmi. Ty nie masz pomieszczenia,"

"Daje ci to pogląd, z jakiego rodzaju odbudową się spotykamy".

Opracowała Irena Artisz.

Kochana Redakcjo!

Minęła pięćdziesiąta rocznica tragicznej śmierci naszych Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu zamordowanych przez Niemców 1 sierpnia 1943 roku w Nowogródku.

Siostry ofiarowały swe życie i za moich braci aresztowanych wraz z unnymi 21 lipca 1943 r. w Nowogródku.

Jestem uczennicą Sióstr-Męczennniczek i będę szczęśliwa, jeśli moje skromne wiersze znajdą miejsce na łamach cudownego "Głosu znad Niemna".

Oby "Głos" ten płynął nad naszą ukochaną nadniemeńską ziemią coraz dalej, coraz szerzej, pod wszystkie polskie dachy.

Z wielkim szacunkiem
Maria Dobrzyńska - Karawajska

50 lat

Pięćdziesiąt lat, gdy cały świat
Dowiedział się o zbrodni.
Pięćdziesiąt lat, pięćdziesiąt lat
Wspominam o niej codzień...
Pięćdziesiąt lat, gdy wystrzał padł
Uderzył w serce Matki
I dziesięć Sióstr jak lilii kwiat
Upadło do stóp Matki.
Pięćdziesiąt lat, gdy cały świat
Wstrząsnęła ta rozprawa
Za braci swych, by mogli żyć
Ofiara Sióstr mych krwawa.
Pięćdziesiąt lat, gdy Wielki bóg
Powołał je do siebie,
By za ofiarę młodych lat
Królować mogły w niebie.
Pięćdziesiąt lat modlitwy ślę
Przez Boga, by przyjętych,
By z Nazaretu Siostry me
Stanęły w poczet świętych.

Droga Redakcjo!

Widząc jak naród polski odnawia swe świątynie, komuniści oraz wszelkiej maści nacjonaliści ujrzeli zagrożenie. Kościół zawsze był nam twierdzą, tylko dzięki Niemu przetrwał nasz język ojczysty. Zarzuca się obecnie Kościołowi, że zajmuje się "produkcją" Polaków (patrz: "Narodnaja Hazieta"), artykuł "100 pytań i odpowiedzi z historii Białorusi"). Natomiast dlaczego nic się nie pisze na temat jak to w latach powojennych w obwodach Mołodeczniańskim, Brzeskim, Witebskim "produkowano" Białorusinów, zmieniając przemocą narodowość wszystkich Polaków tam zamieszkałych. I jakoś nikt dotychczas nie kwapi się zwrócić im ich prawdziwą narodowość...

Jest to sprawa bolesna dla mnie, ponieważ w 1949 r. w lwiu (były obw. Mołodeczniański) mnie także próbowano zapisać Białorusinem. Ponieważ dziadkowie i pradziadkowie byli urodzeni na Wileńszczyźnie udało mi się dostać niezbędne metryki rodziców, co w swojej kolejności pozwoliło uzyskać swoją metrykę w lwiu z prawdziwym wpisem narodowości. Niestety, kierowniczka biura "ZAGS"-u p. Gudzińska została zwolniona z pracy. Na szczęście w krótkim czasie wyjechała do Polski.

Uważam, że w sprawach określenia swej przynależności narodowej każdy obywatel powinien decydować sam; w tej sprawie nie wolno nikomu niczego narzucać. Taka powinna być zasada w państwie demokratycznym.

Dochodzi nieraz do paradoksów: mnie Polaka jedni pragną zaliczyć do Białorusinów inni zaś pisząc moje nazwisko "Jurevicius" - do Litwinów!

Chcę również zwrócić uwagę na wręcz brutalne zachowanie się niektórych weteranów wojny podczas uroczystości, poświęconej Dniu Zwycięstwa. Występują oni przeciwko stawianiu krzyży na mogiłach poległych akowców na ziemi Lidzkiej, wyrażają sprzeciw wobec przyznawania praw kombatanckich byłym żołnierzom Armii Krajowej. W trybie pilnym należy wyświetlić działalność AK na tych terenach. To jest historia naszego narodu, która była celowo przemilczana przez władze komunistyczne, pomimo że AK ma czym poszczycić się w swej walce z faszyzmem. Weźmy chociażby akcje w Pińsku, Lidzie, Szczuczynie, Raduniu, Iwieńcu, akcję "Ostra Brama" i inne. Należy więcej ten problem naświetlać na łamach gazety.

Konstanty Jurewicz
Wołkowysk

Przeszłość i teraźniejszość

ZIEMIA KRWIĄ NAPOJONA

cz. I

Łagodne pagórki i doły, równe pola raz po raz zanurzające się w cień lasów i borów, nieszerokie rzeczułki, nieduże jeziorka oraz przytulone do tego wszystkiego drewniane chaty i murowane domy, nieduże miasteczka i wsie - tak się jawi Ziemia Oszmiańska turyście widzacemu ją z okna autobusu czy pociągu. Sielanka, idylla, nieomal Arkadia, marzenie ogłuszonego i zatrutego prze duże miasto mieszczucha, ziemia obiecana, na której znajdzie ukojenie rozchybotane serce i rozgorączkowany umysł. Pokój i spokój wydają być odwiecznym stanem tych ludzi i tych lasów...

Jest to jednak tylko miłe złudzienie. Znajdujemy się bowiem na ziemi tragicznej i nieszczęśliwej, nieraz aż do przesytu pojonej krwią ludzką. Szczegolnie w ciągu ostatnich trzech stuleci. Gdy w 1667 roku, po jedenastoletniej okupacji wojska polsko-białoruskie (w ówczesnej terminologii polsko-litewske) wyparły z tej ziemi hordy moskiewskie, okazało się, że jej ludnośc zmniejszyła się o prawie 60 procemtów. Wraz ze słabnięciem i upadkiem Rzeczpospolitej Obojga Narodów los mieszkańców Oszmiańszczyzny stawał się coraz bardziej tragiczny, by w czasie rozbiorów pogrążyć się na dno rozpaczy... Każdy kolejny zryw powstańczy powodował zwiększenie cierpień i coraz to obfitszy przelew niewinnej krwi ludzkiej...

W połowie kwietnia 1831 roku z Wilna w kierunku na Oszmiany wyruszył oddział piechoty i kawalerii carskiej, wzmocniony przez artylerię, a mający na celu pacyfikację miasteczka i okolic ogarniętych ruchem wolnościowym. Powstańcy niewiele mogli im przeciwstawić, rozproszyli się więc na drobne oddziały i uszli do lasu rozpoczynając akcję partyzancką. Kobardyńcy zaś, Cerkiesi i Kozacy, wchodzący w skład tysięcznego oddziału, zarówno po drodze, jak i w samej Oszmianie, "nie przepuszczając ni płci ni wiekowi - jak wspominał naoczny świadek wydarzeń - zabijali kobiety i dzieci, nieśli rzeź i rabunek... Nic dla barbarzyńców nie było świętego. Śmierć nie nasycała jeszcze zemsty za podniesienie oręża przeciw carowi, trzeba było okrucieństw." Rozpruwano szablami brzuchy ciężarnych kobiet, nadziewano na bagnety dzieci, wydłubywano oczy i wycinano języki i uszy nożami mężczyznom. Jak się okazało później, generał - gubernator Chrapowicki (o polskim rodowodzie!) wydał przed tem kategoryczny rozkaz postępowania z ludnością tutejszą w sposób możliwie najokrutniejszy. Pułkownik Wierzilin nie bez skutku zagrzewał swych podkomendnych do roboju i grabieży, gwarantując, że wszystko, co zdobędzie żołnierz, będzie jego własnością.

Zdeptani i poniewierani jak bydło we własnym domu żołnierze rosyjscy wyładowywali swą długo tłumioną nienawiść do rodzinnych ciemieżycieli na powstańcach, na bezbronnej ludności "Siewiero-Zapadnogo Kraja." Następowało tragiczne i straszne w skutkach. "przeniesienie" (m.in. dzięki wysiłkom carsko-prawosławnej propagandy)

zatwardziałej wrogości z właściwych katów ludu rosyjskiego na tych, którzy walczyli faktycznie także w jego obronie.

Ludnośc Oszmiany. Około 400 osób, przerażona pogłoskami o zbliżaniu się carskich siepaczy do miasteczka zamknęła się w miejscowym kościele. Byli to przeważnie ludzie starzy, dzieci i kobiety. "Bohaterowie rosyjscy" przypuścili szturm na zaryglowaną od wewnątrz świątynię i po wyważeniu drzwi wymordowali wszystkich, kto się w niej razem z kapłanem znajdował. O urośniętej do rangi symboliu "rzezi oszmiańskiej" pisał poeta Konstanty Gaszyński:

"I oprawcy bez duszy,
Których serca nie wzruszy
Ni płacz dziecka,
Ni starca włos biały-
Nie spoczęli w swym dziele,
Aże w całym kościele
Trupy tylko w krwi strugach zostały."

Poeta jednak nie pała duchem zemsty, lecz błaga Boga o przebaczenie dla tych ciemnych, obałwanionych żołnierzy rosyjskich, którzy "nie wiedzieli, bezumni, co czynią". Domaga się tylko "gniewu i pioruna" dla tego,

" Co wypuścił te hordy,
Co nakazał te mordy,
I niewinną się codzień
Krwią maże! "

Podobnie jeszcze długo po tej zbrodni żołnierze carscy sprzedawali w Wilnie zagrabione mienie pomordowanych oszmiańczyków i sprzęt kościelny z tutejszej świątyni... "Niech odeschnie język tym, którzy się jąkną to wszystko usprawiedliwić"- napisało tych wydarzeniach później Wissarion Bieliński, znany rosyjski intelektualista.

Filozof angielski Dawin Hume twierdził: "Wolność jest istotnym warunkiem moralności; czyny ludzkie, ktorym jej brak, żadną miarą nie mogą stać się przedmiotem uznania bądź nagany". Nie można negować, iż w słowach tych jest nie mało prawdy, lecz jeszcze wiecej wydaje się w nich tkwić ukrytego falszu. Co więcej, wiele w tym sądzie amoralizmu. Ileż to ludnośc zna przykładów, gdy okropne zbrodnie konkretnych osobników próbowano usprawiedliwić przez powoływanie się na przymus zewnętrzny, na okoliczności, na rozkaz, polecenie itp.! A przecież faktem jest, że w roli każdej jednostki ludzkiej leży, czy określony rozkaz wykona, czy też nie - nie oglądając się na tzw. konsekwencje. Zawsze jesteśmy skazani na wolnośc wyboru i zawsze ponosimy za ten wybór odpowiedzialność. I jeśli ktoś, mając do wyboru między zadaniem cierpień niewinnym ludziom a ewentualnym narażeniem się na "nieprzyjemności", wybierze to pierwsze, świadomie popełnia zbrodnię, czyli czyn, który nie tylko może, ale i powinien stać się przedmiotem nagany moralnej i odpowiedzilności prawnej. Sama zresztą ślepa uległość okolicznościom zewnętrznym jest w najwyższym stopniu niemoralna...

Ofiary rzezi oszmianskiej z 1831 r. powinny wreszcie doczekać się nie tylko tablicy pamiątkowej na murach tutejszego kościoła, ale i pomnika na głównym placu miasteczka.

***

Wiek XX przyniósł tej ziemi i jej mieszkańcom nowe cierpienia i nowe udręczenia. Wywózki na Sybir w latach 1939-1941, następnie niesłychane bestialstwa Lietuwisów w 1943 r. w czasie okupacji hitlerowskiej. Karłowate okrucieństwo tych ostatnich dotychczas z obrzydzeniem jest wspominane przez miejscową ludność. Przecież tylko osobnicy o patologicznie wykrzywionej psychice mogli znajdować przyjemność nie tylko we własnoręcznym mordowaniu pokojowej ludności tylko za to, że mówiła po polsku, ale i w nagminnym zmuszniu polskich wieśniaków do tego, by mąż powiesił własną żonę, ojciec- syna, brat - brata. sąsiad - sąsiada. Wszystko to miało miejsce, zanim lietuwiscy "herosi" nie zostali rozgromieni przez akowców pod pobliskim Kamiennym Łukiem i odprawieni w kalesonach do Wilna, gdzie znaleźli odpowiednie przyjęcie ze strony swych niemieckich mocodawców...

W 1944 roku tereny te zostały zajęte przez oddziały sowieckie. Nie wolność, jednak, nie szczęście przyniosły miejscowej ludności dywizje czerwone - tylko nową okupację i kolejne krwi przelewanie...

W 45 kilometrach od Wilna tuż koło Oszmiany leży nieduża wieś Ławże, która stała się niejako symbolem tragicznych losów tej ziemi w czasch okupacji sowieckiej. Miejscowośc ta padla ofiarą bestialstwa sowieckiego zimą 1945 roku, gdy jej mieszkańcy należali już do pełnoprawnych obywateli "wielkiego Związku Radzieckiego".

Jeden z kilku świadków tej tragedii, którzy dziś żyją, 81-letni Franciszek Jusiel, zamieszkały na stałe w Ełku w Polsce, wspomina: "Przeżyłem dwie wojny światowe, podczas drugiej walczyłem na froncie, przeżyłem okupację, byłem w partyzantce, widziałem dużo mordów i zabójstw. Ale tego, co widziałem w Ławżach nie zapomnę do grobu. Te wspomnienia o zbrodni stalinowskich siepaczy napisałem po latach ręką oderwaną od pługa. Niech młode pokolenie ma obraz przeżytych czasów.

Będąc w 1967 roku w rodzinnych stronach, odwiedziłem byłą wieś Ławże. Ujrzałem pola zarośnięte krzakami, zaorane łąki. W miejscu, gdzie była osada Ławże, rosną dwie stare grube jabłonie - świadkowie nocy niezapmnianej zgrozy. W miejscu, gdzie czasowo byli pogrzebani zamordowani akowcy, stał dębowy krzyż".

Pytam okolicznych mieszkańców, czy mogą opowiedzić o szczegółach dramatycznych zdarzeń z 1945 roku. Niestety system sowiecki postarał się pozbawić tych ludzi nawet pamięci o ich własnych niedawnych dziejach. Ale Franciszek Jusiel wspomina:"Zima 1944-1945 r. była mroźna, a śnieg mierzyło się nie w centymetrach, lecz po kolano, wyżej kolana i po pas...

Sowieckie gazety siały propagandę i zachęcały do zakładania kołchozów, do których rolnicy nie byli chętni i nie mieli zaufania. Nikt nie miał radia(było to niebezpieczne), więc największe wiadomości docierały pocztą pantoflową. Opowiadano sobie nawzajem po cichu, kogo NKWD wyciągnęło z kryjówki, gdzie wynurzają się jeszcze z lasu niedobitki AK.

Rodzina moja, matka i rodzeństwo, mieszkali w Dzijakach, położonych 3 km. od Onżadowa. Była osada składająca się z trzech gospodarstw przyległych tuż do wsi Łukszany. Na pólnoc od Dzijaków, w odległości mniej więcej kilometra znajdowało się gospodarstwo także, własność Dzięgielewskich. Niecały kilometr od niego na pięknej równinie położona była wieś Ławże i osiem gospodarstw o powierzchni ogólnie 130 h. Mieszkańcy tej wsi co do jednego mieli nazwiska Dziedulewicz. Pracowali na własnej gospodarce, byli ludzmi spokojnymi i bardzo religijnymi katolikami..."

dr. Jan Ciechanowicz

Ślubowaniu wierny

Przed zawodem lekarza społeczeństwo zawsze stawiało wysokie wymagania moralne i etyczne. Prawdziwy lekarz powinien wykazywać się nie tylko dobrą wiedzą fachową, lecz również wykazywać wobec ludzi nieograniczoną miłość, wyrażać gotowość do poświęceń. Wierni ślubowaniu Hipokratesa wybitni przedstawiciele tego humanitarnego zawodu niejednokrotnie dokonywali czynów bohaterskich nie tylko w sytuacjach wyjątkowych ale i na codzień.

W "Słowniku lekarzy polskich" P. Szarejko, który został niedawno wydany w Warszawie, figurują nazwiska 53 lekarzy, którzy zginęli w walce z epidemią tyfusu. W rzeczywistości ofiar tych było znacznie więcej. Pośród 774 lekarzy, figurujących w słowniku brak jest 36 ofiary, osoby wiernej do końca swemu powołaniu - mowa o przedwcześnie zmarłym podczas epidemii lekarzu H. Klimaszewskim (1861-1904).

Ponieważ wzmianka biograficzna o Hipolicie Klimaszewskim w w. "Słowniku" jest zbyt krótka i lakoniczna, chcemy bardziej szczegółowo opowiedzieć o jego niezwykłym losie.

Urodził się na Grodzieńszczyźnie, w 1891 r. ukończył wydział lekarski na Uniwersytecie Warszawskim. Po studiach młody lekarz rozpoczął praktykę w Kuźnicy, następnie w 1895 r. przeniósł się do Grodna. Trudniąc się praktykę prywatną nigdy nikomu nie odmówił pomocy nie wyłączając przypadków chorób zakaźnych.

Widocznie właśnie dlatego wkrótce zwróciła się do niego dobroczynna organizacja "Lynas Hacedek".

Lekarze będący na służbie tej organizacji podczas epidemii odmówili udzielania pomocy ubogim Żydom, żądając podwyżki płac. Hipolit Klimaszewski rozumiał, że akcja ta została zorganizowana w niewłaściwym czasie, dlatego zgodził się zamienić strajkujących lekarzy. W odpowiedzi czynili oni próby oskarżania go o brak solidarności. Sprawa stała się głośna, znalazła się na łamach prasy. Społeczeństwo i miejscowi lekarze poparli lekarza-humanistę, który nie mógł pozostawić chorych bez pomocy.

Po tych wydarzeniach autorytet H. Klimaszewskiego wśród społeczeństwa wzrósł. Wśród ludności i kolegów umocniła się opinia, że nikt tak jak Klimaszewski nie potrafi poradzić sobie w przypadkach zachorowań na choroby zakaźne. Z wielką serdecznością pisała kilkakrotnie o tym Eliza Orzeszkowa. W ciągu wielu lat jej domowym lekarzem był H. Zamkowski (1852-1932). Natomiast w przypadkach najtrudniejszych, szczególnie podczas epidemii, zazwyczaj wzywano H. Klimaszewskiego.

Szczególnie trudną dla E. Orzeszkowej była zima 1903 r., kiedy to ciężko chorowała ona sama oraz jej domownicy. Był okres kiedy w domu znajdowało się jednocześnie kilka osób ciężko chorych na zapalenie płuc, tyfus, odrę i in. H. Klimaszewski jako doświadczony fachowiec był niezastąpiony, dlatego pośpieszył z pomocą do domu znanej pisarki, który wkrótce przekształcił się w prawdziwy szpital, napełnił go zapach korbolu. Dwa razy dziennie lekarz wizytował chorych. Co drugi dzień naradzał się z kolegą Zamkowskim. Dzięki zastosowanym środkom niebezpieczeństwo wkrótce minęło, wszyscy chorzy powrócili do zdrowia.

W 1904 r. w obliczu epidemii cholery władze miejskie utworzyły stanowisko lekarza sanitarnego. Za jedynego i najbardziej wykwalifikowanego pretendenta na to stanowisko uznano H. Klimaszewskiego, który z chęcią przyjął propozycję i tym samym stał się pierwszym w historii miasta lekarzem sanitarnym. Stwierdzenie P. Szarejki, że Klimaszewski zajmował stanowisko lekarza miejskiego jest błędne. Posadę tę zajmował A. Sykaczyński, który wyraził zgodę na pół etatu lekarza sanitarnego w drodze łączenia obowiązków.

Klimaszewski z entuzjazmem przystąpił do pełnienia swych nowych obowiązków. Naprowadzono porządek w ewidencji zakaźnie chorych, odnaleziono odpowiedni barak dla ewentualnego umieszczania chorych na wypadek epidemii cholery. Jednakże najwięcej uwagi lekarz poświęcał naprawianiu w mieście niezbędnego stanu sanitarnego.

Nie było to sprawą łatwą. Np. w sierpniu Klimaszewski stwierdził, że zakaźny i wenerologiczny oddziały lazaretu wojskowego intensywnie zanieczyszczają Niemen. Pomimo niejednokrotnych interwencji z jego strony, władze wojskowe nie kwapiły się usunąć braki. Wówczas Klimaszewski był zmuszony sporządzić protokół i skierować go do miejscowej sanitarno-wykonawczej komisji. Rozpoczęła się zmuszająca w takich wypadkach biurokratyczna pisanina w władzami wojskowymi, która, jak to często bywało, nie dała rezultatów.

Gdy minęło zagrożenie epidemią cholery, w mieście zanotowano poszczególne przypadki tyfusu plamistego. Klimaszewski likwidował ogniska tej groźnej choroby. Podczas wizytacji jednego z chorych nabawił się choroby i 15 października zachorował. Nie był to w Grodnie pierwszy przypadek z tragicznym wynikiem. Przedtem w podobny sposób zmarł na tyfus plamisty lekarz W. Suchodolski.

H. Klimaszewski zmarł 30 października 1904 r. w wieku 43 lat, pozostawiając żonę i troje dzieci: Jadwigę (ur. w 1898 r.), Jerzego (1901) i niedawno narodzoną Helenę (1904). W związku ze stratą żywiciela rodzina zmuszona była zwrócić się do władz z prośbą o rentę. Władze, chociaż nie odmawiały słuszności stwierdzenia, że zmarły nabawił się choroby "podczas pełnienia obowiązków lekarza", odmówił pomocy motywując, że przebywał on na posadzie państwowej zbyt krótko.

Jako parafianin kościoła w Indurze Klimaszewski został pochowany na cmentarzu w tym miasteczku.

Przy oględzinach tego cmentarza udało się odnaleźć mogiłę rodziców lekarza z zachowanym pomnikiem. Mogiły lekarza oraz innych krewnych dotychczas odnaleźć nie udało się.

F. Ignatowicz,
zastępca przewodniczącego Grodzienskiego Naukowego Stowarzyszenia Historyków Medycyny.

Umarli... Znajomi... Kochani...

Ku 101 rocznicy urodzin Kazimiery Iłłakowiczówny

Idą ku mnie tylko kalinami
Po cierniach, po sinych jagodach,
Umarli, znajomi, kochani.
Idą ku mnie tylko po szelestach,
Między wichry zdyszane wplątani:
"Ty tu?.. Ach, cóż za pogoda..."
Od szronów - brwi ich siwe,
Młode rzęsy dziwnie ociężały...
I głaszczę ich, choć wiem, że - nieżywi...
Znajomi.. ci, których kochałam:
Jaś, co spalił się wraz z samolotem,
I Kazio, co zginął potem,
Pawełek oceanem przykryty,
Tadzio zastrzelony przez bandytów...
Młodzi, zamyśleni, zmarnowani,
Znajomi, umarli, kochani.

Wierszem takim - wśród wielu innych - uczciła Kazimiera Iłłakiewiczówna klęskę września 1939 r. Tragiczną przegraną narodu polskiego, który mimo bohaterskich zmagań, w ówczesnej sytuacji dziejowej nie był w stanie zwycięsko odeprzeć hitlerowskiego najazdu ani uderzenia ze Wschodu. Ale ton liryki wojennej przynosił także słowa nadziei. Widać to w wierszu Miłość:

...Nie ma nas...
Pustka tam i dach strzaskany;
Wszystko, cośmy kochali,
Pogrzebało zgliszcze,
Lecz to, co wzrasta z grobów,
Znowu pokochamy.
Zawsze zmartwychwstaniemy.
Nas nie można zniszczyć

***

Setna rocznica urodzin tworzącej przez cały niemal wiek XX wielkiej polskiej poetki upłynęła 6 sierpnia 1992 roku. Iłłakiewiczówna pytana o występującą niekiedy w jej biografii datę 19 sierpnia odpowiadała, nie przywiązując do tego faktu większej wagi, że owe odmienne zapisy wynikają z trzynastodniowej różnicy między starym kalendarzem rosyjskim a polskim. Wnuczka Tomasza Zana, przywódcy filomatów i filaretów, przyszła na świat w Wilnie jako córka Barbary Iłłakiewiczówny i znanego adwokata Klemensa Zana, których związek był nielegalny. Miesiąc przed urodzeniem Kazimiery, 38-letni ojciec zginął w nigdy nie wyjaśnionych okolicznościach, prawdopodobnie z przyczyn politycznych, zastrzelony w przedziale kolejowym podczas przejazdu pociągu tunelem, poprzedzającym dworzec wileński. Matka zmarła w kilka lat później, mając 28 lat. Dziewczynka adoptowana przez wuja i wychowywana przez Zofię z Zyberk-Platerów Buynową, dzieciństwo spędzała razem ze swoją siostrą Barbarą w polskich domach ziemiańskich na Kresach. Została wszechstronnie wykształcona: najpierw pobierała naukę na pensji Platerówny w Warszawie, następnie na uczelniach Fryburga, Genewy, Oxfordu, Londynu i Petersburga. W 1914 r. ukończyła studia z zakresu filologii polskiej i angielskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. W czasie I wojny światowej pełniła ochotniczo rolę siostry miłosierdzia na froncie, a za ofiarność i odwagę trzykrotnie ją odznaczano. W okresie międzywojennym pracował a w inisterstwie Spraw Zagranicznych i w Ministerstwie Spraw Wojskowych; w l. 1925-35 jako sekretarka Józefa Piłsudskiego, co utrwaliła w zbiorze wspomnień Ścieżka obok drogi, wydanych zaraz po śmierci Marszałka. Ewakuowana służbowo na początku II wojny światowej, cały jej okres przebywała w Rumunii i na Węgrzech. Do Polski powróciła w 1947 r.; niemile widziana przez władze komunistyczne, osiedliła się na stałe w Poznaniu, gdzie spędziła ostatnie 36 lat swego pracowitego życia, pisząc i działając.

Na ogromny dorobek pisarki Kazimiery Iłłakowiczówny składają się liczne zbiory wierszy - od pierwszych Ikarowych lotów (1911), poprzez Kolędy polskiej biedy (1917), Rymy dziecięce (1923), Słowika litewskiego (1936), Wiersze belwederskie (Budapeszt 1941), Wiersze religijne (1955), Szeptem (1966), Liście i posągi (1968), Odejście w tło (1976), aż do ostatnich - Sługi nieużyteczne i Poezje wybrane (1977). Była też autorką prozy artystycznej, przekładów, wspomnień, not pamiętnikarskich, listów, szkiców o twórcach i twórczości, ballad, kolęd i wierszy dla dzieci.

Odznaczano pisarkę wielokrotnie, np. Wileńską Nagrodą Literacką (1930), Państwową Nagrodą Literacką w 1935 r.; już po wojnie - Nagrodą PEN-Clubu za przekłady (1954), Nagrodą Literacką Miasta Poznania (1957), Nagrodą Polonijną Fundacji Jurzykoeskiego (USA 1966). Oprócz polskich posiadała także odznaczenia zagraniczne, jak Krzyż Kawalerski Francuskiej Legii Honorowej czy Węgierski Złoty Order Pracy.

O poznańskich latach poetki można się wile dowiedzieć z książek Józefa Ratajczaka "Lekcje u Iłłakowiczówny" (Poznań 1986) oraz Lucji Danielewskiej "Portrety godzin (Warszawa 1987). Wyłania się z nich bogata indywidualność pisarki porównywanej do pochylonej na wietrze, ale ciągle prostującej się trzciny. Fascynuje niezwykła osobowość, błyskotliwa, przekorna, nie uznająca schematów i frazesów, a zarazem władcza i apodyktyczna.

Znając kilka języków, z zamiłowaniem i bezinteresownie uczyła ich młodych, obiecujących twórców, udzielała też korepetycji. Podkreślała, że pasjonuje się polityką i religią. Razem z mieszkańcami swego miasta bardzo boleśnie przeżywała tragiczny czerwiec 1956 r., o czym pisała:

...Znowuśmy się dali wziąć na łeb,
Położono nas - jak zawsze - mostem.
...Krew nie płynie już, już tylko skrzep. ...
Roztrzelano moje serce w Poznaniu.

Żywo uczestniczyła w życiu kulturalnym środowiska, szczególnie bogatym po październiku 1957 r., bywając w klubach studenckich na spotkaniach grup poetyckich i dyskusjach, w Związku Literatów czy w szkołach. Interesowała się nowościami, tłumaczeniami, ludźmi pióra i sztuki. Ale i Poznań opiekował się serdecznie sędziwą poetką, gdy przybywało jej lat, a siły stawały się coraz bardziej wątłe. Oprócz

najbliższej rodziny, duże grono ludzi: prezydent i zarząt miasta, miejscowi twórcy, liczne zaprzyjaźnione lub znajome osoby myślały o jej potrzebach. Także studentki z duszastestwa akademickiego dominikanów spełniały funkcję lektorek pracy i literatury, prowadziły korespondencję, dokonywały zakupów, pomagały we wszystkich codziennych sprawach. W ostatnich miesiącach i tygodniach opiekunki poranne, popołudniowe i nocne, współlokatorzy i sąsiedzi czuwali nad nią z wielką troską. Mimo całkowitej utraty wzroku, bardzo już schorowana, starała się do końca o sobie decydować i walczyć z słabością.

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu nadał zasłużonej poetce tytuł doktora honoris causa. Zaszczytna ta nominacja miała miejsce 7 grudnia 1981 r. w mieszkaniu Iłłakowiczówny, do którego przybyło wielu znamienitych gości. Kazimiera Iłłakowiczówna zmarła 16 lutego 1983 r., mając 91 lat. Po uroczystościach pogrzebowych w Poznaniu, zgodnie z ostatnia wolą, spoczęła w grobie rodzinnym na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Zawsze niezależna politycznie, wrażliwa na sprawy człowieka, miłująca wolność, pełna patriotycznego żaru - wiernie towarzyszyła swoją twórczością wszystkim wydarzeniom historycznym i trudnym drogom polskiego narodu, chętnie też podejmując tematy ludowe oraz pisząc dla dzieci. Umiała dostrzegać piękno świata i przyrody, a najzwyklejsze przejawy codzienności przemieniała z

łatwością w prawdziwą, pełną refleksji poezję. Potrafiła wzruszać, ale również obdarzać uśmiechem. Bardzo głęboko religijna, przez długie lata twórczości i do ostatnich chwil szczególnie często kierowała swoje wiersze ku Bogu, jak w liryku pt. Przy Tobie, Chryste czy Tuż obok Boga:

Nic nie trzeba sercu memu
przy Tobie;
Świecą, kiedy mi jest ciemno,
melodie.
Nieziemskim, leciutkim scherzem
Splata się melodia z sercem.
...Jeszcze dzień, jeszcze moje trzy kroki
I już Ty, i już tylko z Tobą.

Na domu przy ul. Gajowej 4 w Poznaniu, gdzie mieszkała przez wiele lat, umieszczono pamiątkową tablicę. Obok napisów informacyjnych i rzeźby widnieją na niej wyryte słowa:

Kiedy trzeba będzie iść
W daleką ciemność,
Niechby ta jedna nić
Została ze mnie.

Maria Żmigrodzka

AKWARIUM

Wiktor Suworow

Pracujemy do 17.00 z godzinną przerwą na obiad. Kto ma pilną robotę, może zostać w gabinecie do 21.00. Później wszystkie dokumenty trzeba zdać do tajnej biblioteki, a sejfy i drzwi opieczętować. Tylko podziemny punkt dowodzenia zawsze czuwa. W zaostrzonej sytuacji każdy z nas po kolei zostaje w sztabie na nocny dyżur. Po jednym oficerze z każdej grupy. A w okresach kryzysowych - wszyscy oficerowie sztabowi po kilka dni z rzędu mieszkają i pracują w swoich gabinetach lub pod ziemią. W podziemnym punkcie dowodzenia warunki do życia są znacznie dogodniejsze, ale brakuje dziennego światła i dlatego w miarę możności staramy się spędzać jak najwięcej czasu w naszych ciasnych gabinetach.

Jeżeli nie ma szyfrówek, czytam "Kompendium wywiadowcze" Sztabu Generalnego. Polubiłem tą pokaźną, 600-stronicową księgę. Zaczytuję się nią namiętnie, wiele stron znam niemal na pamięć, mimo iż niejedna zawiera czasem po kilkaset nazw i liczb. Jeśli nie jesteśmy w okresie napięć i kryzysów, podpułkownicy punktualnie o 17.00 znikają. Jak u doświadczalnych psów Pawłowa, o określonej godzinie ich gruczoły wydzielają ślinę, by splunąć na pieczęć i wcisnąć ją w plastelinę na sejfe. Od tej chwili zostaję sam. Czytam "Kompendium wywiadowcze" po raz setny z rzędu. Prócz ogólnego kompendium istnieje równie gruba księga poświęcona technice wojsk pancernych, flocie, systemowi mobilizacji

Bundeswehry, francuskim badaniom nuklearnym, systemom alarmowym NATO i licho wie czemu jeszcze.

- Czy w ogóle kiedykolwiek śpisz?

Nie zauważyłem jak w progu stanął podpułkownik Krawcow.

- Czasami, a wy?

- Też czasami. - Krawcow śmieje się. Wiem, że każdego wieczoru siedzi do późnych godzin, albo na całe tygodnie znika w podległych mu jednostkach.

- Przepytac cię?

- Proszę.

- Gdzie stacjonuje 406 taktyczne treningowe skrzydło myśliwskie Powietrznych Sił Zbrojnych Stanów Zjednoczonych?

- Saragossa, Hiszpania.

- Co wchodzi w skład V Armii USA?

- Trzecia dywizja pancerna, ósma dywizja zmechanizowana i jedenasty pułk kawalerii pancernej.

- Jak na początek, całkiem nieźle. Uważaj Suworow, wkrótce kontrola, jeżeli nie podołasz pracy - wywalą cię ze sztabu. Mnie nie wywalą, ale po uszach dostanę.

- Robię co mogę, towarzyszu podpułkowniku.

***

- Szef wywiadu XIII Armii skierował mnie na skrócony kurs przygotowawczy do pracy w trzydziestej grupie.

- Tak, tak... wiem... wejdź. - Uśmiecha sie szeroko. Łapy ma jak kleszcze kraba. - oficerowie informacji powinni pracować właśnie u nas, winni zrozumieć, jak składa się w jedną całość strzępki danych, i jaka mają wartość. Przebieraj się.

Sam jest bosy, ubrany w zielona kurtkę i w zielone spodnie, miękkie, ale chyba bardzo wytrzymałe. Ręce obnażone po łokcie przywodzą mi na myśl owłosione łapska chirurga, który przed pięciома laty zbierał mnie z powrotem do kupy.

Jesteśmy w dużej nasłonecznionej sali gimnastycznej. Stojące samotnie na środku dwa krzesła wydają się zagubione w przestrzeni.

- Siadaj.

Siadamy na krzesłach twarzmi do siebie.

- Połóż ręce na kolanach, swobodnie. Siedź tak zawsze. W każdej sytuacji musisz być całkiem rozluźniony. Dolne zęby nie powinny dotykać grnych. Szczęka ma leciutko zwisać. Rozluźnij kark. Nogi. Stopy. Nigdy nie zakładaj nogi na nogę, to tamuje krwioobieg. No, dobrze. - Wstał, obszedł mnie ze wszystkich stron, oglądając krytycznie. Potem obmacował moją szyję, mięśnie pleców, dłonie.

- Nigdy nie bębnij palcami po stole. To zachowanie typowe dla neurosteników. Radziecki wywiad wojskowy takich nie potrzebuje. No cóż, rozluźniłeś się wystarczająco, możemy przystąpić do zajęć.

Siada na krześle, rękami trzymając się siedzenia buja się na dwóch tylnych nóżkach, po czym niespodziewanie odchyla się do tyłu i razem z krzesłem przewraca na wznak. Uśmiecha się. Zrywa się z podłogi. Podnosi krzesło, siada na nim z rękami złożonymi na kolanach.

- Zapamiętaj, kiedy przewracasz się razem z krzesłem do tyłu, nic ci nie grozi, jeśli tylko nie masz za plecami muru albo dołu. Upadek na wznak siedząc na krzesle jest równie niegroźny, jak stawanie na kolanach czy na czworakach. Ale natura ludzka przeciwstawia sie upadkowi do tyłu. Jedynie, co nas powstrzymuje, to nasza psychika... Chwyć dłońmi za siedzenie... Nie będę cię ubezpieczać, i tak nic ci się nie może stać... Rozhuśtaj się na tylnych nóżkach... Zaraz, chwilę. Boisz się?

- Boje się.

- To nic, to normalne. Każdy się boi. Przytrzymaj sie

Ciąg dalszy na str.6

Najbogatsi Polacy z kraju i zagranicą

Rok 1992 był dla polskiej przedsiębiorczości rokiem prawdy, która dla wielu biznesmenów miała gorzki smak.

Przepustkę do ścisłej czołówki listu stu najbogatszych Polaków w roku 1991 dawał bilion złotych rocznego obrotu. W tym roku stawka uległa podwojeniu - żeby znaleść się wśród najbardziej przedsiębiorczych, wśród najbogatszych, obrót musi sięgać dwuch bilionów złotych. Każdy zaliczony do pierwszej pięćdziesiątki jest właścicielem firmy (części kilku firm) o rocznych obrotach nie niższych niż 100 mln. złotych.

Najbogatszym Polakiem z kraju jest Zbigniew Niemczycki, który zainwestował w Polsce w ubiegłym roku 100 mln. USD. Obroty jego firmy wyrosły w tym czasie kraju 200 mln. USD. Ma on 49 procent udziałów w "Curtis Iut." - firmie o obrocie rocznym szacowanym na miliard dolarów.

Prym wśród najbogatszych Polaków, prowadzących swe interesy za granicą nadal wiodą Barbara Piasecka- Jonson, której majątek osobisty ocenia się na około 600 mln. dolarów, oraz Henryk de Kwiatkowski, który swój stan posiadania ocenia na 200 mln. dolarów.

Piasecka-Jonson ma 53 lata, do Stanów Zjednoczonych przyjechała w 1969r. zatrudniła się jako pokojówka u jednego z najbogatszych Amerykańców - G Jonsona. Po kilku latach została jego żoną, a po śmierci męża odziedziczyła ogromny majątek. Dziś wartość rynkowa koncernu Jonson and Jonson, w którym ma znaczący pakiet akcji, sięga 26,5 mld. dolarów.

Henryk de Kwiatkowski w Stanach pojawił się w 1960r., mając za sobą pobyt w syberyjskim łagrze, walkę w barwach lotnictwa angielskiego podczas II wojny światowej oraz studia w Cambrigde. Pierwszy milion dolarów zarobił pośrednicząc w sprzedarzy samolotów Dakota z Brazylii do Argentyny.

Opr. Irena Artisz.

W stylu retro

Z polskiej prasy międzywojennej

WILNO. Przed słynącym łaskami obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej w Wilnie dokonało się odnowienie slubów między narodem Polskim a Najświętszą Panną jako Królową Korony Polskiej. Jak kiedyś dnia 1 kwietnia 1856 r. król Jan Kazimierz w katedrze lwowskiej w uroczystych ślubach ogłosił Matkę Boską Królowa narodu, tak dnia 2 lipca 1927 r. naród w osobie najwyższych swych dostojników, Prezydenta Rzeczypospolitej i prezesa rady ministrów, zawarł zrękowiny z NMP, z Kościołem i Bogiem.

BIAŁYSTOK. Święto Bożego Ciała obchodził Białystok w tym roku niezwykle uroczyście. Już od wczesnego ranka zapełniły tłumy wiernych Rynek Kościuszki, gdzie ustawiony był ołtarz polowy. W prosecji wzięły udział we wzorowym porządku wszystkie formacje załogujących w mieście wojsk, wszystkie szkoły wraz z kolegium profesorskim, wszystkie organizacje i stowarzyszenia, przedstawiciele władz rządowych.

WARSZAWA. Łagodzą się stosunki z Rosją sowiecką. Pierwszym objawem będzie mianowanie nowego posła sowieckiego. Narady z Moskwą o układ o wzajemnym nienapadaniu będą nadal prowadzone.

W partii komunistycznej niezgoda trwa, a Trocki i Zinowiew, dwaj przywódcy opozycji, mimo gróźb wygnania pozostają w kraju. Na Ukrainie rośnie ruch narodowy i Moskwa na próżno chce go zdusić przez okrojenie wolności rządu ukraińskiego.

Aby ładnie wyglądać

Jaki makijaż można stosować nosząc szkła kontaktowe?

Najpierw nakłada się szkła kontaktowe, a następnie przystępuje do wykonania makijażu. Najwłaściwsze są cienie i pastele w postaci emulsji lub kremu, ponieważ puder zawsze lekko się osypuje i może powodować łzawienie oczu.

Czy stosować kremy pod oczy przy skłonności do obrzęku spojówek?

W takim przypadku decydujemy się wyłącznie na kremy specjalne pod oczy, gdyż ich receptura dostosowana jest do wrażliwej skóry powiek i spojówek. Na noc krem nakładać należy bardzo oszczędnie tylko pod oczy i na skóre pod łukiem brwiowym. Unikamy stosowania kremu na powieki górne na noc, natomiast rano można wmasować bardzo małą ilość kremu, który po 20 min usuniemy lekko zwilżoną gazą.

Jak zapobiegać odcisku się tuszy do rzęs na powiekach dolnych?

Dzieje się tak wówczas, gdy oczy są głęboko osadzone, lub gdy mimika oczu jest żywa. Należy wtedy zrezygnować z kremu pod oczy, malować rzęsy wyłącznie dobrze utrzymującym się tuszem w spirali, a gdy i to nie pomoże, tuszować tylko rzęsy górne, dolne co 3-4 tygodnie przyciemniać trwale henną.

Szukamy talentów wsi

Organizatorzy XIII ogólnopolskiego konkursu poezji "Szukamy talentów wsi" zapraszają do uczestnictwa utalentowanych, początkujących poetów wiejskich z kraju i za granicy, szczególnie poetów wiejskich z Polonii, rozsianych na całym świecie, zamieszkałych na wsi, w małych miasteczkach, oraz tych wszystkich związanych z prowincją, kochających piękno przyrody stron rodzinnych i kraj ojczysty.

Uczestnicy konkursu proszeni są o nadsyłanie 5 wierszy w 3 egzemplarzach maszynopisu lub czytelnego rękopisu do 31.12.1993r. na następujący adres:

Waldemar Jóźwik Waglany 50
26-307 Białaczów
woj. piotrkowskie

z dopiskiem na kopercie
XIII konkurs "Szukamy talentów wsi".

Uczestnicy konkursu zobowiązani są do podania dokładnej daty urodzin, pełnego adresu zamieszkania z podaniem województwa, krótkiej notatki biograficznej, od kiedy tworzą poezję, gdzie i kiedy debiutowali.

Jury po rozpatrzeniu prac przyzna nagrody i wyróżnienia:

I- nagroda- 2 500 000 zł
II- nagroda- 1 500 000 zł
III- nagroda- 1 000 000 zł
oraz 30 wyróżnień po 400 000 zł. każde.

Uwaga dzieci i młodzieży

W kwietniu 1994r. w m. Trojuka (Japonia) odbędzie się Światowa Wystawa dziecięcych prac plastycznych. Tematem wystawy są samoloty, statki kosmiczne, rakiety, balony, deltaplany, porty lotnicze, przestrzeń kosmiczna w przyszłości.

Na wystawie eksponowane będą prace plastyczne dzieci i podlotków w wieku od 4 do 17 lat, wykonane techniką pastelową, akwarelą, oraz ryciny i sztychy na arkuszach papieru o wymiarach 37x52 cm.

Każdy uczestnik ma prawo nadesłać tylko jedną pracę, na odwrornej stronie której powinna być naklejona kartka zawierająca informację o artyście w języku angielskim (patrz załącznik).

Prace należy nadsyłać do 16 października 1993r. pod adresem: Grodno

ul. Kastrycznickaja, 6,
Biełasocjacja UNESKO

List of Exhibits in the World Youth Art Exhibition	
Name of Applicant	
Age	
Date of Birth	
Sex Distinction	Male Female
Name of School or Organization to which the Applicant belongs	
Adress of School or Organization to whith the Applicant belongs	
Title of Picture	
NAT	

WIKTOR SUWOROW

AKWARIUM

Wiktor Suworow

Ciąg dalszy ze str.5

siedzenia. Zacznij bez mojej komendy. Bujaj się.

Balansowałem przez moment, po czym silniejszym wahnięciem naruszyłem równowagę i krzesło wolniutko zaczęło zsuwać się w odchłań. Sufit gwałtownie leciał do góry, ale upadek przeciągał się. Czas stanął w miejscu. I raptem oparcie krzesła runęło na podłogę. Wtedy dopiero przestraszyłem się naprawdę i zarazem roześmiałem się z ulgą: głowa instynktownie odchyliła się lekko do przodu, dla tego zwyczajnie nie mogłem uderzyć się potylicą. Cały impent uderzenia przypadł na plecy, przyciśnięte do oparcia krzesła.

Powierzchnia pleców przewyższa znacznie powierzchnię stóp i dlatego upadek na wznak jest łagodniejszy, niż zeskok z krzesła na ziemię.

Podał mi rękę pomagajac wstać z podłogi.

- Czy moge spróbować jeszcze raz?

- No pewnie - uśmiecha się.

Siadam na krześle, chwytam siedzenie i lecę w tył.

- Jeszcze raz! jeszcze! - krzyczę zachwycony.

- Dobra, dobra, naciesz się do woli.

- Na nasze zamówienie Akademia Nauk opracowała metodę wyskakiwania w pełnym biegu z pociągu, samochodu, albo tramwalu... Wzorów tematycznych nie potrzebujesz, zapamiętaj tylko wniosek: z rozpedzonego pociągu należy wyskakiwać tyłem i do tyłu, lądować na ugiętych nogach, starając sie utrzymać równowagę i nie dotknąć ziemi rękami. W momencie zetknięcia z ziemią trzeba odbić się z całej siły i przez kilka sekund biec obok pociągu, stopniowo zwalniając. Nasi chłopcy skaczą z pociągów przy prędkości 75 km/godz. To ogólny standard. Ale są tacy, którzy potrafią ten wynik przebić zdecydowanie - skacząc ze znacznie szybszych pociągów, skacząc na nasypy, z mostów, skacząc z bronią w ręku, z obciążonym plecakiem. Zapamiętaj sobie raz na zawsze: grunt, to nie dotknąć rękami ziemi. Nogi cię utrzymają. Mięśnie nóg sa obdarzone niezwykłą siłą, sprężystością i wytrzymałością. Dotknięcie ręka może naruszyć rozpędzony rytm nóg w biegu, spowodowaćupadek i śmierć w okropnych męczarniach. Zaczynamy trening. Najpierw symulator. Na prawdziwy pociąg przyjdzie czas. Prędkość początkowa - dziesięć kilometrów na godzinę...

***

Miesiąc później stoimy na balustradzie mostukolejowego. Hen, w dole - zimna, ołowianoszara rzeka wolno niesie swe wody, zwija sie pod betonowymi przęsłami w porężne pierścienie jak wielki wąż. Już się nauczyłem i wiem, że człowiek potrafi chodzić nawet po drucie telegraficznym napiętym nad otchłanią. Wszystko zależy od psychicznej zaprawy. Człowiek musi mieć pewnośc, że nic złego się nie przydarzy, i wtenczas wszystko przebiegnie normalnie. Cyrkowcy potrzebuja wielu lat na opanowanie rzeczy elementarnych. Mylą się. Nie mają naukowego podejścia. Opieraja swoje przygotowanie na ćwiczeniach fizycznych, lekceważąc psychologię. Dużo trenują, ale nie chcą myśleć o śmierci, boją się jej, staraja się ją obejść bokiem, zapominając, że można czerpać przyjemność nie tylko z cudzej śmierci, ale także ze swojej własnej. I tylko ludzie nie lekający się śmierci mogą dokonywać cudów.

- Głupcy powiadają, że nie należy potrzeć w dół! - krzyczy do mnie. - Jakaż rozkosz, oglądać wiry z tej wysokości!

Spoglądam w czeluść, i stopniowo przestaje mnie przyciągać, jak zahipnotyzowana żabkę paszcza gadziny. I moje dłonie przestaje pokrywac obrzydliwa zimna wilgoć.

16, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

17.05. «Карчмарка». Спектакль Гродзенскага драмтэатра. У перапынку — Дзённік Прынёмання. **19.35.** Майстэрня. **20.10.** Жыццё з песняй. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Пад купалам сусвету. **21.45.** Спартыўны тэлекур´ер. **22.05.** Марыя Сортэ ў Мінску. **23.20.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

17.00, 20.00, 23.00. Новости. **17.25.** Музыкальная мозаика. **17.35.** Погода. **17.40.** Гол. **18.10.** Тайны века. Передеча 3-я. **18.40.** Премьера художественного фильма «Пять девушек в Париже». 2-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера музыкального фильма «Звезды русского балета». **21.45.** Новая студия представляет: Я, Монтаж, Концерт группы ДДТ, ТВ-Х.

КАНАЛ «РОССИЯ»

16.50. Старатели России. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм «Пропала девочка». (США). **20.20.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **21.00.** Без ретуши. **22.35.** Спасение 911. **23.30.** Каунтдаун.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Династия». Серия 202. **14.05.** Лето. **15.55.** Рынок труда. **16.05** Английский язык для детей. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **16.45.** «Исполненное желание». Фильм пр-ва Австралии. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Журнал репортеров. **19.00.** Комедийный сериал пр-ва США. **19.30.** Спортивная студия. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Прямо из Бельведера. **21.25.** Телетеатр. И. Тургенев. «Месяц в деревне». **23.45.** Новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.15.** Вечер с... **00.45.** Горячая линия. **01.00.** «Железный Густав». Сериал пр-ва Германии. **02.00.** «Дела семейные». Сериал пр-ва Италии. **03.30.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** «Новые приключения». Мультсериал. **10.10.** Удивительный мир зверей. **10.40.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **11.30.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Возвращение Арсена Люпина». Сериал пр-ва Франции. **15.25.** Приветствие. **15.30.** Спортивная студия. **16.35.** Семь дней польского спорта. **17.00.** Панорама. **17.05.** Документальный фильм. **17.30.** Лето в Польше. **17.50.** Польская кинохроника. **18.00.** Обзор кинохроник. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный сериал. **21.00.** «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Журнал выборщика. **23.00.** «Весна Микеланжело». Сериал пр-ва Италии. **00.30.** Ночь и стресс. **01.00.** Панорама. **01.05.** Программа на завтра. **01.10.** Спорт.

17, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Конны спорт. Спаборніцтвы на Кубак Беларускай асацыяцыі па конегадоўлі. 1-ы этап. Калгас імя Чкалава Кобрынскага раёна. **9.00.** Марыя Сортэ ў Мінску. **10.15.** «Дон Сезар дэ Базан». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **12.30.** «Сёння і штодзень». Тэлефільм. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Капітан Нэма». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **14.55.** Мультфільмы. **15.10.** «Запаведнік Матсалу». Тэлефільм. **15.40.** Для школьнікаў. **16.25.** Сізбар-топ-10. **17.40.** «Яшма». Кінарыс. **17.50.** Што знайшлі мы ў лесе? **18.20.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.30.** Рынак і эканоміка. **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** Мост. **19.40.** Рынак і канверсія. **20.20.** «Для каго закон не пісаны». Па матэрыялах Кантрольнай палаты. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **22.15.** Святы, якія мы ствараем самі. **23.40.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00. 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** «Утро». **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Веселые нотки. **8.40.** Премьера художественного фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** Человек и закон. **10.05.** «Желтая река». Научно-популярный фильм. 6-я серия. **11.20.** «Каникулы Петрова и Васечкина обыкновенные и невероятные». Художественный фильм. 1-я серия. **12.25.** Премьера документального фильма «Офицерская слободка». **12.55.** «Спрут-3». Художественный фильм. 4-я серия (Италия). **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Тедди Ракспина» (Англия). **15.40.** Ассоциация детского телевидения представляет программу «Один день на Байкале». **16.05.** Танцы Индонезии. **16.35.** Премьера документального фильма «Меж временами». **16.45.** Еще раз о лекарствах. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Стороны света». **17.50.** Погода. **18.05.** «Просто Мария» (Мексика). **18.45.** Азбука собственника. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Легкая атлетика. Чемпионат мира. **22.00.** Премьера художественного фильма «Джексоны. Американская мечта». в стиле пепси». 3-я серия (США). **23.20.** Я вам спою. **00.50.** «Спрут-3». Художественный фильм. 4-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Без ретуши. **11.00.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Позови меня в даль светлую». Художественный фильм. **15.00.** Бизнес в России. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Смотри на меня как на равного. **16.15.** Зеркало одного дня. **17.00.** Сказки для родителей. **17.30.** Кто стучится в дверь? **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 206-я серия. **20.15.** Аз есмь. **21.00.** Зов Водолея. **22.35.** «Музыкальный экзамен» представляет... **22.50.** Чайка русской сцены — В. Ф. Комиссаржевская. **23.20.** Маэстро. **23.45.** Концерт джазовой музыки.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Полицейский и прокурор». Сериал пр-ва США. **14.10.** Поющие письма. **15.05.** Клика. **15.20.** Развлекательная программа. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **17.05.** Телеканикулы. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Спортивная студия. **19.00.** «Спенсир». Сериал пр-ва США. **19.30.** Студия спорт. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** Два на два. **21.15.** «Полицейский и прокурор». Сериал пр-ва США. **22.05.** Выборы-93. **22.55.** Только в первой программе. **23.00.** Ольштын-93. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.05.** «Голос из Вашингтона». Документальный фильм. **00.35.** Горячая линия. **00.50.** Телефильм воспоминаний. **01.40.** Клуб одиноких сердец. **02.20.** Телетеатр.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** «Аннетта». Мультсериал. **10.10.** Программа для молодежи. **10.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Каникулы во второй программе. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **11.30.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Поезд детства и надежды». Сериал пр-ва Чехословакии. **16.25.** Программа на вечер. **16.30.** Мои книги. **16.50.** Из Краковского архива. **17.00.** Панорама. **17.05.** «Оружие XX века». Документальный фильм. **17.35.** Лето в Польше. **18.05.** Программа католической редакции. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **20.05.** Марафон трезвости. **21.00.** Спортивная студия. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** «Привидения в наследство». Сериал пр-ва Франции. **23.35.** Непокорная литература. **00.15.** Артисты. **01.00.** Панорама. **01.10.** Концерт.

18, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Харэаграфічныя навэлы». Фільм-канцэрт. **9.10.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **9.40.** «Звычайнае жыццё доктара Бызава». Тэлефільм. **10.40.** «Ідзе каханне па свету». Фільм-канцэрт. **11.10.** «Апошні рэпартаж». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **13.20, 14.50.** Мультфільм. **13.40.** «Капітан Нэма». Мастацкі фільм. 2-я серыя. **15.00.** «Танцуе Людміла Семяняка». Фільм-канцэрт. **15.55.** «Дзень на зыходзе цяпла». Тэлефільм. **16.25.** Відзьма-нявідзьма. **17.40.** Асаблівы выпадак. **18.05.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Гарадніца». **19.00.** Абласныя навіны (Гомель). **19.10.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **20.10.** Развітанне з сусветам... **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Дзяжурная аптэка». **22.15.** Кінанастальгія. «Сэрцы чатырох». **23.45.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00. 11.00. 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильмы. **8.45.** Премьера фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.35.** Торговый мост. **10.05.** «Желтая река». Научно-популярный фильм. 7-я серия. (Япония). **11.20.** «Каникулы Петрова и Васечкина обыкновенные и невероятные». Художественный фильм. 2-я серия. **12.30.** Премьера документального фильма «Жить будем долго». **13.00.** «Спрут-3». Художественный фильм. 5-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина». (Англия). **15.40.** Беседы с епископом Василием Родзянко. Передача 21-я. **15.55.** С. Рахманинов. Рапсодия на тему Паганини. **16.20.** Премьера мультфильма «Летающий дом». **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Знакомые незнакомцы». **17.50.** Погода. **18.00.** «Просто Мария». **18.45.** Миниатюра. **19.00.** История любви. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «Меценат». Художественно-публицистическая программа. **21.30.** Первый московский международный музыкальный фестиваль «Поколение-93». **23.25.** Большая прогулка. **00.05.** MTV. **01.05.** «Спрут-3». 5-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Параллели. **8.15.** Сказки для родителей. **8.45.** Зов родителей. **9.40.** Маэстро. **10.05.** «Пробный камень». Фестиваль «Салтыков-Щедрин-93». **19.50.** Досуг. **11.05.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 206-я серия. **11.55.** Джентельмен-шоу. **12.25, 15.35.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Следопыт». Художественный фильм. **15.00.** Азы карьеры. **15.15.** Сигнал. **15.30.** Там-там новости. **16.00.** Трансросэфир. **16.45.** Христианская программа. **17.15.** Что нам стоит дом построить. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 207-я серия. **20.15.** Хроно. **20.45.** Экран криминальных сообщений. **21.00.** Студия «Нота бене». **22.35.** Ваше право. **22.50.** Лясы. **23.20.** Тишина № 9.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Профессия — полицейский». Сериал пр-ва США. **14.15.** О поэзии. **14.40.** Телепластикон. **14.55.** Крепость Замостье. **15.25.** Сумасшествие медицины. **15.35.** Так, как в кино. **15.50.** Портреты. **16.00.** Документальный фильм. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **17.05.** Телеканикулы. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Порядок вещей. **19.00.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **19.45.** Выборы-93. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** Два на два. **21.15.** Спортивная студия. **22.25.** Развлекательная программа. **23.20.** Публицистическая программа. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.05.** Культурно-публицистическая программа. **00.45.** Горячая линия. **01.00.** «Повести о сексе». 2 комедии пр-ва Венгрии. **02.20.** Развлекательная программа. **02.50.** «Баллада о Яшушке». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** Развлекательная программа. **10.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Каникулы во второй программе. **11.30.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **15.25.** Приветствие. **15.30.** Спортивная студия. **16.30.** С ветром и против ветра. **16.45.** Отчизна. **17.00.** Панорама. **17.05.** Артист и его мир. **17.40.** Лето в Польше. **18.00.** Розыгрыш лото. **18.05.** Мультхобби. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** «Монте-Касино». Документальный фильм. **21.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** «Сара». Сериал пр-ва США. **00.30.** Телетеатр. П. Чайковский. «Спящая красавица». **01.00.** Панорама. **01.05.** Продолжение спектакля «Спящая красавица».

19, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.25.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Незнаемы і дзівосны свет». Тэлефільм. **8.55.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **9.25.** Кінанастальгія. «Сэрцы чатырох». **10.55.** «Мільянерка». Фільм-спектакль. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Капітан Нэма». Мастацкі фільм. 3-я серыя. **14.45.** «Вольніца». Дакументальны фільм. **15.10.** «Лятучая мыш». Музычны фільм. 1-я і 2-я часткі. **17.40.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** «Гэты жорсткі, жорсткі свет». Правапарушэнні падлеткаў. (Гр.). **19.45.** Гаспадар. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Дзяжурная аптэка». **22.15.** Студыя «Сэнс» у Бярозаўскім раёне. **23.35.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.10. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильм. **8.50.** Премьера фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.40.** Олеся и компания. **10.10.** «Холодная осень». Телеспектакль. **11.20.** Фильм-детям. «Откуда вода течет». **12.05.** «Спрут-3». Художественный фильм. 6-я и 7-я серии. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина». (Англия). **15.45.** Джэм. **16.15.** ...До 16 и старше. **17.20.** Е. Светланов. Праздничная поэма. **17.35.** Погода. **17.40.** Преображение. **18.00.** «Просто Мария». **18.45.** Театральные встречи. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Художественный фильм «Невозвращенец». **23.35.** Легкая атлетика. Чемпионат мира. **00.35.** «Спрут-3». 6-я и 7-я серии.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **8.15.** Студия «Нота бене». **9.10.** «Мир Рахманинова». Международный музыкальный фестиваль. **10.10.** Пилигрим. **10.55.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 207-я серия. **11.45.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Три дня в августе». Документальный фильм. **14.10.** Возвращение. **14.40.** Трансросэфир. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Студия «Рост». **16.10.** Соотечественники. **16.40.** М-трест. **16.55.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Сукины дети». **21.00.** На политическом олимпе. **22.35.** Плоды просвещения. **23.20.** Музыка Санкт-Петербурга.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. **14.05.** Документальный фильм. **14.15.** Репортаж. **14.30.** Документальный фильм. **15.00.** Олень. **15.10.** Страна песка, воды и ветра. **15.55.** «Обезьяны». Сериал пр-ва Австралии. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **16.40.** «Исполненное желание». Сериал пр-ва Австралии. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Культурно-публицистическая программа. **19.00.** «Дикая Америка». Документальный сериал. **19.30.** Спортивная студия. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** Два на два. **21.15.** «Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. **22.10.** Выборы-93. **22. 15.** Только в первой программе. **23.05.** Движение и воображение. **23.30.** Что нового. **23.45.** Хозяйственные новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный фильм. **00.40.** Горячая линия. **00.55.** «Порно». Фильм пр-ва Польши. **02.10.** Это люблю. **02.45.** «Майгрет». Сериал пр-ва Англии.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** «Кот в сапогах». Мультсериал. **10.10.** Развлекательная программа. **10.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Каникулы во второй программе. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **12.00.** Панорама. **16.25.** Приветствие. **16.30.** Большой мяч. **17.00.** Панорама. **17.35.** Лето в Польше. **17.55.** Документальный фильм. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Спортивная студия. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** «Слепая любовь». Фильм пр-ва Франции. **00.45.** Незаконченный раздел. **01.00.** Панорама. **01.05.** Культурно-публицистический журнал.

20, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Казкі па-бухарску». Фільм-канцэрт. **9.00.** «Дзяржурная аптэка». Мастацкі фільм. **9.30.** «Сказ пра рысь». Тэлевізійны фільм. **10.20.** «Ганна Герман. Лёс і песні». Фільм-канцэрт. **11.20.** «Скандальнае здарэнне ў Брыкмілі». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Твар на мішэні». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **15.55.** Мультфільм. **16.20.** «Карэл Гот». Музычны фільм. **17.40.** «Бяроста сібірская». Тэле-фільм. **18.00.** Дзённік Прынёмання (Гр.). **18.10.** Толькі па пятніцах. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** Метраном. **20.05.** Роднае слова. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Стоп-кадр. **22.50.** «Загадка адасобленага матэля». Мастацкі фільм (Мексіка). **23.30.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00. 11.00. 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** «Я пришел». Фильм для детей. **9.25.** Светлый путь. **9.55.** Концерт народной музыки. **10.10.** Клуб путешественников. **11.20, 18.15.** Америка с М. Таратутой. **11.50.** Премьера фильма-спектакля кукольного театра «Сказка о потерянном времени». **12.55.** «Мелочи жизни». Художественный телесериал. 11-я и 12-я серии. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Премьера мультфильма. «Приключения Тедди Ракспина» (Англия). **15.35.** 50x50. **16. 45.** Как добиться успеха. **17.25.** Технодром. **17.35.** Погода. **17.40.** Человек и закон. **18.10.** Преображение. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** Премьера художественного фильма «Суини». 8-я серия (Англия). **22.55.** Вид представляет: За окнами август-2, Авто-шоу, Площадка обоза. «Звезда по имени солнце». Концерт памяти В. Цоя.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Параллели. **8.15.** На политическом олимпе. **9.10, 14.55.** Мульти-пульти. **9.20.** Спасем мир сейчас. **9.50.** Рек-тайм. **10.20.** «Безотцовщина». Художественный фильм. **11.50.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Телевизионный театр России. **15.05.** Русская виза. **15.35.** Там-там новости. **15.50.** Студия «Рост». **16.20.** Трансросэфир. **16.55.** «14 против 30». Художественный фильм. 1-я серия. **17.45.** Парламетский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 208-я серия. **21.15.** Сам себе режиссер. **20.45.** Чемпионат мира по боксу среди профессионалов. **22.35.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **23.35.** Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Он, она, оно». Фильм пр-ва Германии. **15.00.** Рядом с нами. **16.00.** Состояние души. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **16.40.** «Исполненное желание». Сериал пр-ва Австралии. **17.05.** Цветное лето. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Тележурнал каникул. **19.00.** «Свидание «в темную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** Два на два. **21.15.** «Шпага чести». Фильм пр-ва Австралии. **23.05.** Живем только раз. **23.30.** Репортаж. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.05.** «Перебежчики». Документальный фильм. **00.40.** Горячая линия. **00.50.** Развлекательная программа. **03.00.** «Больница». Сериал пр-ва Голландии.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** Мультфильм. **10.10.** «Флип и Флап». Сериал пр-ва США. **10.35.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **11.00.** Каникулы во второй программе. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **11.30.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Сумасшедший спорт». Сериал пр-ва Австралии. **12.50.** Тележурнал. **16.25.** Программа на вечер. **16.30.** Спорт. **16.45.** Журнал польских проектировщиков моды. **17.00.** Панорама. **17.05.** Однажды посетишь. **17.20.** Лето в Польше. **18.05.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.20.** Смерть пражской весны. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **20.00.** Спортивная студия. **21.00.** Трансляция концерта. **21.30.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.45.** Репортеры представляют. **23.15.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **00.00.** Телетеатр. **01.00.** Панорама. **01.05.** Программа на завтра. **01.10.** Концерт.

21, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Загадка адасобленага матэля». Мастацкі фільм. (Мексіка). **9.50.** «Свяцільні Эрмітажа». Кінанарыс. **10.00.** Паказвае Віцебск. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Урокі здароўя. **11.50.** «Далёкае і блізкае». Чара. **12.25.** Знаёмцеся: Більярд. Перадача 4-я. **13.05.** Танцавальны марафон. Турнір юных выканаўцаў спартыўных танцаў. **14.20.** «Малахітавая скарбонка». Мультфільм. **14.40.** «Спявае Андрэй Міронаў». Кінаканцэрт. **15.35.** Паэтычная гасцёўня. **15.55.** «Аэліта, не чапляйся да мужчын». Мастацкі фільм. **17.20.** Грай, гармонік. **18.40.** Шматгалоссе. **19.40.** Сізбар-топ-шоу-10. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** Мастацкі фільм «Сяджу на галінцы, і мне добра». (Чэха-Славакія).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.25. Новости. **6.25.** Утренняя гимнастика. **6.35.** Мультфильм. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.** «Марафон-15» представляет... **8.25.** Помоги себе сам. **8.55.** Автограф по субботам. **9.25.** Выступает вокально-хореографический ансамбль «Русь». **9.55.** Непутевые заметки или Путешествие с Соней в поисках Америки. **10.20.** Международный авиационно-спортивный праздник в Тушине. **11.20.** Музыкальный киоск. **11.50.** Авиакосмический салон. **12.05.** Премьера документального фильма «Данилыч». **12.45.** Лица власти. **13.00.** Двое в одной лодке, не считая кинокамеры. **14.25.** Премьера мультфильма «Принц и русалочка». (Франция). **14.50.** Международные отношения в зеркале экономики. **15.20.** По ту сторону рампы. **16.20.** Легкая атлетика. Чемпионат мира. **17.05.** Преображение. Премьера художественно-публицистического фильма «По образу и подобию». Фильм 1-й. **17.50.** Счастливый случай. **18.50.** Премьера художественного фильма «Ти Джей Хукер». Фильм 1-й. (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Голубое и серое». 8-я серия. (США). **21.20.** Студия «Резонанс» представляет: канкан. **21.40.** Любовь с первого взгляда. **22.20.** А. Вознесенский. «Россия воскресе, или Ностальгия по настоящему». **01.00.** Художественный фильм «Декалог-111».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.55.** Родники. **8.25.** Посольский приказ. **8.55.** Первый тайм. Наш «Ералаш». **9.25.** Пилигрим. **10.10.** Видеопоэзия. **10.25.** «Музыкальное приношение». М. Ростропович, П. Доминго, О. Бородина. **11.00.** «Деловые люди». Художественный фильм. **12.20.** Театр одного художника. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Козырная дама. **13.50.** Амига Веритас. **14.50.** Это сладкое слово — свобода. **15.35.** К-2 представляет: «Звезды Америки». **16.05.** Футбол без границ. **17.00.** Вечер чешского ТВ на телеканале «Россия». **18.00.** Фильм-премьер. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Трио». Художественный фильм. (Чехия). **20.55.** Телеэрудит. **21.00.** Премьера документального фильма «Августовская революция». **21.45.** «Почему дядюшка Джорж прихрамывает». Мультфильм для взрослых. **22.35.** Суперкубок Италии по футболу. «Милан» — «Торино». **00.15.** Программа «А».

ПОЛЬША-I

8.30. Информационно-хозяйственный журнал. **8.50.** Агрорынок. **9.15.** Из Польши. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.25.** Программа для детей. **12.05.** Повести о дикой природе. **12.30.** «Море». Тележурнал. **13.00.** Новости. **13.10.** Телетеатр. **14.20.** Приключение в зоопарке. **15.05.** Фестиваль польского телевизионного творчества. **15.10.** Театр молодого зрителя. **15.45.** Джойстик. **16.10.** Дело для репортера. **16.40.** Повторение из прошлого. **17.05.** Это несправедливо. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Личный портрет поляков. **18.50.** Ополе-93. **19. 10.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** Два на два. **21.15.** «В кривом зеркале». Фильм пр-ва США. **22.50.** Концерт. **00.05.** Новости. **00.15.** Спортивная суббота. **01.05.** «Грязный Гарри». Фильм пр-ва США. **02.45.** Ночи в Лас-Вегас. **03.30.** «Больница». Сериал пр-ва Голландии.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Военный киножурнал. **9.00.** Программа для детей. **10.00.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.20.** Урок языка глухонемых. **10.25.** Приветствие. **10.30.** Сообщество в культуре. **11.00.** Лето. **11.10.** Спорт. **12.05.** «Флип и Флап». Сериал пр-ва США. **13.15.** Развлекательная программа. **14.30.** Дом звуков. **15.20.** События недели. **15.45.** Документальный фильм. **16.10.** Тележурнал. **16.30.** Животные мира. **17.00.** Панорама. **17.05.** Розыгрыш лото. **17.15.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **17.35.** Письма из Европы. **18.00.** Документальный фильм. **18.15.** Тележурнал. **18.35.** Программа для детей. **18.40.** Спортивная студия. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.30.** Тележурнал **20.00.** Спорт. **21.10.** Публицистическая программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Развлекательная программа. **23.30.** Художественный фильм. **01.00.** Панорама. **01.10.** Концерт.

22, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** Справы вайсковыя. **9.40.** «Фуэтэ». Мастацкі фільм. **11.15.** Асілак. **12.15.** Тэлебом. **13.05.** Далёкае — блізкае. **13.40.** «На парозе жыцця». Мастацкі фільм (Нарвегія). **14.50.** Таямніца. Вясёленькая нядзеля. **15.20.** Мультфільмы. **15.50.** «Вячэрні лабірынт». Мастацкі фільм. **17.00.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — КІМ (Віцебск). **18.50.** «Жыць — значыць пець...» Саліст Беларускага тэатра музычнай камедыі. У. Пятроў. **19.20.** Жыве ў сэрцы Беларусь. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.05.** Мастацкі фільм «Студэнцкія канікулы». (ЗША). **22.40.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00. 17.45, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Авто-шоу. **6.45.** Технодром. **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** «С утра пораньше». Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров». **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Тираж «Спортлото». **9.45.** Звезды эстрады — детям. **10.45.** Военное ревю. **11.20.** Под знаком Пи. **12.10.** Новое поколение выбирает. **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.20.** Диалог в прямом эфире. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Живое дерево ремесел. **15.55.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.45.** Панорама. **17.25.** Концерт казачьих ансамблей. **18.00.** Легкая атлетика. Чемпионат мира. **19.40.** Погода. **19.45.** Преображение. **19.55, 22.00.** Всемирный музыкальный приз в Монте-Карло. **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. Ночные страсти. **23.20.** Счастливый билет. **23.45.** Художественный фильм «Умереть за...» (США).

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** «У последней черты». Документальный фильм. **8.00.** «Европа плюс» в гостях у РТВ. **8.30.** Спорт-мульт-программа. **9.00.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **10.00.** Аты-баты... **10.30.** Кипрас Мажейка. **11.00.** «Ученик лекаря». Художественный фильм. **12.10.** Маски-шоу. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Российская энциклопедия. **14.05.** Чемпионат мира па мотогонкам. Гран-при Великобритании. **15.05.** В мире животных. **16.05.** Чемпионат мира по легкой атлетике. **16.50.** Волшебный мир Диснея. «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». **17.45.** Великие цирки мира. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «И возвращается ветер». 1-я и 2-я серии. **21.40.** Америка Владимира Познера. **22.35.** У Ксюши. **23.05.** Коробка передач. **23.20.** Музыка крупным планом.

ПОЛЬША-I

8.30. Программа дня. **9.10.** Прошу ответить. **9.30.** Программа о сельском хозяйстве. **10.00.** «Лаура и Луис». Фильм пр-ва Германии. **11.40.** Программа католической редакции. **12.00.** Документальный фильм. **12.50.** Телеконцерт пожеланий. **13.20.** С камерой среди зверей. **13.45.** Музыкальный ящик. **15.00.** В старом кино. «Обвинительное заключение». **16.25.** Фильм о природе. **16.50.** Антенна. **17.10.** Спортивная студия. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 203. **19.30.** Семь дней — мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Жемчуг в короне». Сериал пр-ва Англии. **22.10.** Сатирический спектакль. **22.50.** Спортивное воскресенье. **23.55.** «Это искусство жить в Одессе». Фильм пр-ва СССР. **01.35.** Малая антология кабаре. **02.35.** «Больница». Сериал пр-ва Голландия.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.20.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Тележурнал. **12.00.** Развлекательная программа. **12.10.** Документальный фильм. **13.00.** Сериал пр-ва Англии. **13.50.** Путешествие во времени и пространстве. **14.40.** Концерт. **15.05.** Программа о животных. **15.50.** Концерт. **16.05.** Час с Ханной Берберой. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Панорама. **17.10.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **17.35.** Документальный фильм. **18.30.** Тележурнал. **21.30.** Публицистическая программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** «Банита». Сериал пр-ва Канады. **23.10.** Фестиваль польского телевизионного творчества. **00.10.** Спортивная студия. **01.00.** Панорама. **01.05.** Спортивная студия.

Lekcja języka polskiego

pani mgr **Matyldy Świgoń**

Temat: Części mowy podlegające deklinacji

Deklinacji, czyli odmianie przez przypadki, liczby, a także przez rodzaje w języku podlegają:

Rzeczowniki - a więc nazwy istot żywych (chłopiec, koń), przedmiot *(stół, dzban)*, zjawisk *(burza)*, pojęć *(radość, żal)*, czynności *(pisanie, malowanie)*, cech *(starość, słodość)*, liczb *(trójka, setka)*.

Odpowiadają na pytania kto? lub co? Odmieniają się przez przypadki, liczby i występują w rodzaju męskim, żeńskim lub nijakim. W zdaniu najczęściej pełnią funkcję podmiotu lub dopełnienia.

Przymiotniki - to nazwy właściwości cech osób *(mądry człowiek)*, zwierząt *(gniady koń)*, rzeczy *(ostry nóż)*, zjawisk *(ulewny deszcz)*.

Odpowiadają na pytania: jaki?, jaka?, jakie? Odmieniają się przez przypadki, liczby i rodzaje (w liczbie mnogiej mają tylko dwa rodzaje). Stopniują się w stopniu równym, wyższym i najwyższym. W zdaniu pełnią zwykle funkcję przydawki.

Liczebniki - oznaczają liczbę albo kolejność liczbową osób (pięć osób) i rzeczy (ósmy rząd). Odpowiadają na pytania ile? który z kolei?

Wyróżniamy:

-główne: dwa, trzydzieści pięć (odmieniają się przez przypadki, rodzaje)

-początkowe: pierwszy, szesnasty (odmieniają się przez przypadki, liczby, rodzaje)

-zbiorowe: dwoje, pięcioro (odmieniają ię przez przypadki, rodzaje).

Zaimki - to części mowy zastępujące:

rzeczowniki - zaimki rzeczowne *(ja, ty, on, ktoś, to, coś, nikt, nic)*

przymiotniki - zaimki przymiotne *(taki, jaki, który, ten, tamten)*

liczebniki - zaimki liczebne *(ile, tyle, kilka)*

przysłówki - zaimki przysłowne *(tak, tu, tam, wtedy, jak, gdzie)*.

Horoskop na sierpień

Baran (21 III-20 IV) Ten miesiąc poświęć na zwiedzenie województwa w którym mieszkasz. Odkryjesz ogromnie duzo urokliwych miejsc, do których będziesz wracać.

Byk (21 IV-21 V) Na życiu osobistym zaciąży zazdrość, która może skomplikować stosunki z partnerem. Zamiast sie denerwować, też z kimś poflirtuj.

Bliźnięta (22 V-21 VI) Wiele okazji do udowodnienia sobie i innym, że jesteś coraz lepszy, że masz przed sobą przyszłość, że na Twoim słowie można polegac jak na Zawiszy.

Rak (22 VI-22 VII) Kiepsko z gotówką, a tu urlop. A może wygrałeś się z całą rodziną nad jezioro z namiotem? Ten pomysł może chwycić i spodobać się.

Lew (23 VII-22 VIII) Zmiany w kręgu towarzyskim, co będzie wynikiem Twoich starań i wyboru. Stanie sie też realna sprawa podróży, o której myślisz od jakiegoś czasu.

Panna (23 VIII-22 IX) Trochę gorzej, ale nie beznadziejnie. Ktoś dotychczas ci przychylny nagle zmieni front, co może skomplikować **Twoją sytuacje i układ** zawodowy.

Waga (23 IX-23 X) Miesiąc bogaty w miłe niespodzianki, a najważniejszą będzie przyśpieszone bicie serca na czyjś widok. Nie myśl co będzie, ciesz sie chwilą.

Skorpion (24 X-22 XI) Barwnie, wesoło, bez stresów i napięć. Broń się jednak przed zbytnim optymizmem, bądź realistą, a unikniesz przykrych niespodzianek.

Strzelec (23 XI-21 XII) Doskonale! Szczególnie w sprawach materialnych możesz sie spodziewac korzystnych zmian, ale musisz zerwać z ostrożnością i zaryzykować...

Koziorożec (22 XII-20 I) Kieruj sie obecnie rozumem i rozwagą. Niech twoja wrażliwość i dobre serce nie przerażaja przy podejmowaniu ważnych desyzji.

Wodnik (21 I-20 II) W domu i w sprawach spod znaku Amora korzystny okres zapowiadający stabilizacje na dłużej. Przypływ wiary we własne możliwości.

Ryby (21 II-20 III) Czeka Cię spokojny miesiąc, bez znaczących wydarzeń, bez szokujących nowości. Sam to sprawisz, bo jesteś ostatnio ostrożny, lubisz sie asekurować.

O miłości

Miłość nie jest jednym z atrybutów Boga, ale sumą wszystkich jego atrybutów.

J. M. Gibbon

Kochać jakąś rzecz - znaczy pragnąć aby żyła.

Konfucjusz

Miłość powszechną migreną - zamgleniem oka zaciemniającym jasne myślenie.

Robert Graves

Nie kochają ci, co nie okazują swojej miłości.

Szekspir

W miłości, gdzie sekretów i chytrych podstępów tylko głupcy, którym przeznaczona jest przegrana, odkrywają swoje karty, cele i motywy - choćby sami przed sobą.

Eugene O'Neil

Kiedy one nas kochają, to naprawde kochają nie nas, ale pewnego ranka to właśnie nas przestają kochać.

Paul Geraldy

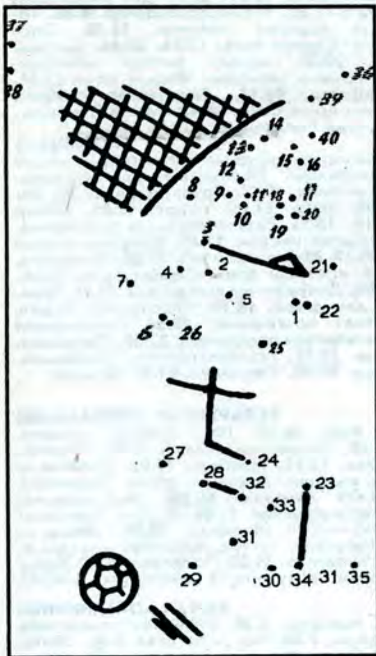
Miłość jest dzieckiem złudzenia i ojcem utraty złudzeń.

Miguel de Unamuno

Tylko niestali znają - przyjemność miłości. Aby poznać jej tragedie, trzeba być stałym.

Oskar Wilde

POŁĄCZ PUNKTY!

Sierpniowe przysłowia

Sierpniowe przysłowia

Sierpniowe przysłowia

Od głodnych cierpień najlepsze lekarstwo sierpień.

Jaki pierwszy, drogi, trzeci, taki cały sierpień leci.

Sierpień jasny i pogodny, dla win jest bardzo wygodny.

Na święty Wawrzyniec (10 VIII) bedzie wnet ze żniwem koniec.

Gdy na Wawrzyńca (10 VIII) słota trzyma do Gromnic (2 II) lekka zima.

Gdy Zielona Matka (15 VIII) deszcz przynosi, to zwykle na narodzenie Matki (8 IX) rosi.

Kiedy Bartłomiej (24 VII) pogodę psuje, rychłe śniegi szykuje.

Z jaka pogodą Jacek (17 VIII) przybywa, taka jesień bywa.

Pod koniec sierpnia mgła leży, poprawy pogody czekać należy.

Pod koniec sierpnia deszczem zacina, zwykle pochmurna nadchodzi zima.

Jeśli w sierpniu rosa moczy, to pogoda na uboczy.

Gdy sierpień wrzos rozwija, jesień krótka, szybko mija.

PRZYSŁOWIA LUDOWE

Od Wniebowzięcia mniej w gómnie pół żięcia.

Jak Bartłomiej nie zasieje, nie pokropi Idzi, to się zboża, to się żyta mało w polu widzi.

Po świętym Bartłomieju jedz kluski na oleju.

OGŁOSZENIE

Jestem Polką. Mam 25 lat, wysoka, mieszkam w Mińsku. Interesuje mnie życie kulturalne Polaków na Wschodzie. Ciekawi mnie muzyka, literatura, poezja.

Chciałabym poznać Polaka w wieku 24-30 lat, kawalera, bez nałogów, wzrostem 190 cm.

Mój adres: 220116

Mińsk 116

skrytka pocztowa 117

Jadwiga

SAVOIR VIVRE

Pocieszająca wiadomość dla tych, którzy wpadają w popłoch, kiedy nakrycie składa się z kilku różnych kieliszków i mnóstwa dziwnych sztućców:

- według badań UNESKO najwięcej ludzi na świecie ciągle je palcami.

Mnóstwo pałeczkami. A dopiero nieliczna mniejszość nożami i widelcami, nie mówiąc już o takich fanaberiach, jak nożyki do masła, serów, szczypce do szparagów czy specjalne cedzaki do nabierania kompotu lub konfitur.

Ci, którzy najpewniej czują się dzierżąc w dłoni kurze udko są jak najbardziej europejscy i zgodni z tradycją, może tylko nieco opóźnieni w edukacji. Obgryzając swojsko świątecznego indyka zawsze mogą się powołać na renesansową etykietę, która zalecała jedynie, by w dobrym towarzystwie nie sięgać do półmiska obydwiema rękami. Najwykwintniej jest - radził sam Erazm z Rotterdamu - dbały o kulturę życia codziennego myśliciel - posługiwać się tylko trzema palcami. Zabrudzone tłuszczem ręce należało wycierać o chleb lub obrus, w żadnym wypadku o własny kaftan.

Co się zaś tyczy sposobu życia - pouczały szesnastowieczne kompendia dobrych manier - to jest on różny, w zależności od miejsca i kraju, w którym się siada do stołu. Niemcy bowiem - tłumaczono - żują z zamkniętymi ustami i uważają za brzydkie, gdy się żuje inaczej. Francuzi naodwrót - otwierają na poły usta i uważają sposób jedzenia Niemców za mało przystojny.

ASTROLOG

Trzecia dekada Lwa

13-23 sierpnia

Urodzenych w tej dekadzie cechuje zmienność poglądów połączona z bezkompromisowością i żądzą władzy. Przywiązują wagę tylko do tego, co mogą wykorzystać w realizacji swoich ambicji. Nie mają w tym względzie zawahań. Próbują prawo i takty naginać do siebie.

Wurażane przez nich opinie i poglądy są uzależnione od ich planów i nastrojów. Nawet znając Lwa dostatecznie długo nie można wpełni przewidzieć jego reakcji ani stanowiska jakie zajmuje, gdyż w każdej sprawie może zachować się odmiennie.

Lwom pomaga w życiu urodzony autorytet i odwaga decyzyjna, która w połączeniu z posiadłą siłą i ogromną ambicją pozwala im na zajnowanie eksponowanych stanowisk. Historia zna wielu wybitnych wodzów, genialnych twórców, inżynierów i awanturników dużej klasy urodzonych właśnie w trzeciej dekadzie Lwa. Dzięki szybkiści działania i przedsiębiorczości potrafią wykorzystać każdą okazję. dającą szansę awansu lub sukcesu. Kiedy osiągną to co zamierzali, jest im stosunkowo łatwie utrzymać się na zdobytych pozycjach dzięki silnej woli, pewności siebie i znacznej inteligencji. Lubią i umieją rozkazywać oraz wzbudzać posłuch.

Prawdziwych przyjaciuł mają niewielu. W stałych związkach są dość trudni do harmonijnego współżycia.

Tort z masą budyniową

45 dag mąki, 15 dag cukru pudru, 30 dag masła z zamrażalnika, 2 ugotowane żółtka, 2 surowe żółtka, szczypta proszku do pieczenia, 1 cukier waniliowy.

Masa: 2 kostki masła roślinnego, 1 szklanka cukru pudru, 2 żółtka, 1 /2 litra mleka, 1 łyżka mąki ziemniaczanej, 1 łyżka mąki pszennej, 1 cukier waniliowy.

Mąkę, cukier waniliowy, proszek do pieczenia i przetarte przez sito żółtka gotowane dobrze wymieszać. Tłuszcz (musi być wprost z zamnrażalnika - daje tą niezwykłą kruchość ciastu) - posiekać lub ostrym nożem skrawać na wiórki) można zatrzeć na tarce, dodać do wymieszanych,

podanych wyżej składników, wbić surowe żółtka i szybko zagnieść ciasto. Podzielić ciasto na 5 części, cienko rozwałkować i upiec w wysmarowanej tłuszczem tortownicy 5 placuszków. Pieką się błyskawicznie. Ostudzić. Przygotować masę: odlać 1/2 szklanki mleka i rozmieszać z mąką. Resztkę mleka zagotować z cukrem i cukrem waniliowym. Do wrzącego mleka wlać mleko z mąką - ciągle mieszając. Chwilę gotować ostudzić. Masło utrzeć z cukrem pudrem i po łyżce dodawać, w czasie ucierania, zimny budyń (czyli mleko z mąką/. Dobrze jest przed dodawaniem do masła budyń zmiksować lub roztrzepać mikserem. Potem dodać żółtka i dobrze wymieszać. Na końcu, aby masa nie była zbyt młoda, można dodać nieco koniaku (winiaku) lub aromatu rumowego, czy arakowego oraz soku cytronowego do smaku. Upieczone krążki ciasta smarować masą, lekko przyciskając.

"Głos znad Niemna" Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji: 230005 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32 tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul. Poligrafistów 4

Tygodnik: indeks 63863 Nr rej. 8 Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Zamówienie nr...3618 Cena: 10 rb. Nakład: 9000 egz.

Redaktor naczelny L. Michajlik

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za dobór i wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów nadesłanych materiałów bez uprzedzenia, listownego kontaktowania się z autorami.